

ORSZÁGOS HIRLAP

Előfizetési ár:
Egész évre 14 frt, fél évre 7 frt, negyedévre 3 frt 50 kr.
Egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám ára helyben 4 kr., vidéken 5 kr.

Főszerkesztő
MIKSZÁTH KÁLMÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VIII. kerület, József-körút 65. szám.
Megjelenik mindennap, hétfőn és ünnepnap után is.

II. év.

Budapest, 1898, szerda, október 12-én.

281. szám.

Jobb erkölcsöket.

Kongrua alatt a lelkészkező papság javadalmazást, illetőleg nálunk, Magyarországon e javadalmazás minimumát értjük. Ez nálunk, ahol a hercegprímás az ország második virilistája, nem több évi háromszáz forintnál. A szepesi, besztercebányai, nyitrai, kassai egyházmegyék számos plébánosának tényleg nincs is több javadalmazása ennél. Ausztriában, ahol a főpapság jövedelme sokkal kisebb, Franciaországban, ahol a püspök csak négyezer arany forint évi fizetést huz, Poroszországban továbbá, ahol a régi egyházi beneficiumok örökében mint „prépostok” és „kanonokok” evangelikus főurak ülnek és Olaszországban, ahol számos székesegyházi kanonok csupán egy lira napidíjat huz, viszonylag, vagy legtöbb esetben absolute is jobb az alsó papság helyzete. Ausztriában, Németországban például ezer forintra tehető a minimum. Magyarországon ellenben, ahol leggazdagabbak a praelatusok, legszegényebb az alsó klérus. Mint valami nagykapitalisták halmozták össze vagyonukat ezek a gazdag főpapok; más forrásból természetesen, mint a nagy textil gyárosok, de gazdagodásuk rendjén ép úgy felszaporítván maguk körül a szegénységet, ahogy a lelketlen bányatulajdonosok körül meggyarapszik a viheder, a rozzant gunyhó, a kellően nem honorált munka. Sőt a szociális nyomor a munkásosztályban átlag talán nem is akkora, mint az alsó papság között. A tizenkilencedik század

végén minderről valamirevaló gyári munkás jobban táplálkozik és finomabb posztóban jár, mint egy-egy szegény pap Árvában vagy Liptó vármegyében. Az oltárnak így eltiport szegény szolgálói akar a törvényhozás segíteni a kongrua rendezésével, úgy, ahogy a görög-keleti, protestáns, unitárius és zsidó papokon az ügyek kisebb komplikációjánál fogva már előzőleg lehetett segíteni nyolczszáz forintos minimum árán. Régi jozefiniszitikus olajsepp ez a beavatkozás az államkormányzatban, a kalapos király elillant hagyatékából az egyetlen, de becses maradvány, melyet elégni nem engedünk, mert világánál rendesen emberies eszméket szoktunk megpillantani és megmenteni. Most is ilyen jozefiniszitikus életmentés folyik: az állam bölcsen rendezi az egyház vagyoni életét, hogy a hasznos apró madarak elöl ezentul is el ne egyék táplálékukat az infulás nagy sasok.

A magyar állam a szegény egyházak szegény papjainak ugyszólván kizárólag állami eszközökből adja meg a segítséget. A katolikus kongrua rendezésénél más a vezérszemponit; itt gazdag felső klérussal van dolgunk, mely vagyonát egyházi célokra kapta, sokszor arra is fordítja s mely ennél fogva természetes és törvényes pénzügyi forrás, midőn az alsó papság anyagi helyzetének javításáról van szó. Bizonyos hányadokat komaszszálni kell s e végből statisztikai műveletek folynak: ki kell mutatni, hogy minden vagyonos püspök és káptalan jö-

vedelme arányában mennyivel járuljon hozzá a szegény, zöldre kopott talárban járó testvérek fölsegeléséhez. Ki kell mutatni, hogy az apostoli jószívűség hány fillért szán a szegény apostoloknak és ugyebár az várható ilyenkor, hogy a gazdag szamaritánusok, a felbaráti szeretet és könyörület hivatásos kezelői, pláne mivel a maguk szűkebb köréről van szó, vetélkedni fognak abban, hogy akár munificenzesebb bevallás árán is, de minél alaposabban járuljanak hozzá a nagy akcióhoz?!

Igen, minden bizonynyal, ez az eset várható, de ennek az esetnek ép az el-lenkezője történt. Timon Ákos professzor, a kongrua-bizottság előadója, a tegnapi ülésen szomorodott szívvvel jelentette, hogy a nagyobb jövedelmeknek nyilván szabályba ütköző bevallása folytán szükséges volt a bevallások kiigazítása s ez azt eredményezte, hogy a hivatalosan megállapítható tehermentes jövedelem másfél millió koronával több bevallottnál! Akadt — ugymond a jelentés — olyan káptalan, ahol a bevallott jövedelem tizenkilencz-ezer forint, holott a kanonokok közt tényleg kilenczvenezer forintot osztanak szét! . . . Oh, papzsák.

A nagyjavadalmazások, az apostoloknak kézzátétel útján egyenes utódai tehát másfél millió koronát tagadtak el szegény testvéreik elöl! Ugyanaz az eset ez, mint midőn a párbérral hátralékban levő zsellért egyik-másik felfuvalkodott ostoba

Örült — vagy szent,

dráma 3 felvonásban, írta José Echegaray, spanyolból fordította Szalai Emil, színpadra került a Vígyszínházban először október 11-én.

Nyomorult darab! Haszontalan darab! Fölkavarja az ember lelkét minden ok és cél nélkül. Meghallgatása után úgy érzem magamat, mintha a szerző becsalt volna a szobájába, ott össze-vissza vert volna és aztán kidobott volna az ajtón. De megállj, szerző! Nem felejttem el neked. —

Don Lorenzo d' Avendano nagy családból való, gazdag ember, ki a tudományokkal foglalkozik; hajlamból, mert ráutalva ugyan nincs. Gazdag öröksége után teljesen független ember. Könyveit, melyek — saját szavai szerint — nevet, ha nem is híressé, de legalább tiszteltté tevék, csak azért írja, mert velük saját lelke szükségének, illetőleg az emberiség iránt érzett kötelességének tesz eleget. A kötelességérzet! Ez a kissé melancholiára hajló tudósunk életének egyik fő vezérlő csillaga. Ki is mondja ezt nyíltan feleségének és Don Tomasonak, ki házi orvosuk. „Erkölcsei dolgokban nincs megalkuvás”; — mondja don Lorenzo — „a morál vagy föltétlen, vagy egyáltalán nem létezik. Részletekben megtagadni

az erkölcsöt nem lehet.” — „Ez igaz”, válaszol az orvos, „de bizonyos kényszerítő körülmények között az ember mégis csak lemondhat az eljárás azon szigorúságáról, mely rendes viszonyok között szokásos. Igaz, hogy neved, önbecsülésed, sőt talán egyenesen gyermeked becsületének érdeke is tiltja, hogy könyörögni menj Almonte hercegéhez, engedje meg, hogy fia elvegye a te egyetlen leányodat. De lásd; leányod, a te kedves Inez-ed halálos betege ennek a szerelemnek; Eduardo herceg is szereti őt. A fiatalok boldogok lehetnek egymással. Ellenben, ha te a világ esetleges balvéleményétől felsz; ha attól tartasz, hogy lépésedet félre magyarázzák, kapaszkodónak, tolakodónak hisznek, akkor leányod meg is halhat. Egyébiránt hagyjuk ezt a dolgot — folytatja az orvos egy kis szünet után — és beszéljünk másról. Én neked egy csókot hozok; még pedig egy aszszonytól.”

Nagy szenzáció a kis családi körben.
— No no — teszi hozzá az orvos — nem kell mindjárt rosszat gondolni. Az asszony már nagyon öreg és halálán van. Ma reggel hívtak hozzá. Hát bizony rossz borbán van a szegény öregecske. Mikor megvigasztaltam, azt mondta, hogy vigyek neked tőle egy csókot és

kérjelek meg, hogy bocsáss meg neki, mert ő ártatlan.

Az egész család kíváncsian tudakolja, hogy ki az a haldokló öreg asszony, ki ily talányos dolgokat izen? A doktor aztán megmondja, hogy az bizony az öreg Juana, don Lorenzo egykori dajkája, kit azért kergettek el a háztól, mert Lorenzo anyjának hagyatékából egy ékszeres szekrénykét ellopott. Rajta is kapták, mikor a szekrényt a virágos cserépek között el akarta rejteni. A bírák elítélték. A dajka kitöltötte büntetése idejét és azóta eltűnt. Most azonban, midőn itt a közelben, valahol egy padlásszobában haldoklik, ismét emlékezetbe hozta magát.

Don Lorenzo egészen fölháborodik az eseten. Micsoda! A jó Juana nyomorban, halálán! Ezen segíteni kell. Mert Juana bizonyosan ártatlan volt. Igazságtalanul jutott a nyomorba.

— De gondold meg, Lorenzo — szól a doktor — Juanát rajtakapták, elítélték.

— Az mindegy — felel don Lorenzo makaesul és az idegesség némi jelével — valami félreértés, a bírák valamely tévedése lesz a dologban. De Juana nem volt bűnös. Az lehetetlen. Szívem mondja, hogy ártatlan.

Ezzel don Lorenzo szalad a beteg daj-

plébános nem akarja eltemetni; ugyanaz az eset ez, mint midőn Majláth, a szelid apostol, kicsapat és jövőjétől foszt meg egy szegény kispapot egy pohár sörért; ugyanaz az eset ez, midőn a székesfehérvári püspök minden követ megmozgat, hogy az ötször gazdagabb pécsi javadalomhoz jusson; csupa aszkézis, csupa irgalom a fenkölt szivekben, csupa elfordulás a földi javaktól s a kövel dobálónak kenyérrel való visszadobálása. Legalább így állapítja meg Timon Ákos, az egyházas felfogásu, katolikus tudós, tehát még az a kifogás sem emelhető, hogy megint csak Kohn Mór és a pánprotestánsok rágalazzák a magyar klerust.

A kis plébánosok és szegény káplánok érdekében súlyos korholást érdemelne ezért a főpapság. Mi mindazonáltal fölöslegesnek tartjuk ezt, mert a közvetlen kommentárt minden értelmes ember ugys maga hozzá tudja fűzni ehhez az adott tényhez. De egy távolabbi okkapcsolás elől még sem tudunk kitérni mostan. Erre is rávezet a tény.

A katolikus egyház ereje az aszkézisben van. Adjátok ezt az egyházat aszkéták nélkül, adjátok olyan papokkal, akik a hajukat süttetik és pezsgőznek a kávéházban és adjátok olyan főpapokkal, akik a püspökséget nemcsak hivatásnak tartják, hanem mellékesen főnyereménynek is; adjátok a katolikus egyházat ilyen hirdetőkkel és a katolikus egyház sorsa olyan lesz, aminő ma Magyarországon. Az ifju papság körében lépten-nyomon egy-egy fiatal gigerli, fővárosi vendéglőkben egész törzsasztalok vigan poharazó lelkipásztorokkal, és püspökök, akik a zsebük érdekében nem mondják meg az igazat, ezt a hierarchiát látja a katolikus hívő Magyarországon. Nem csuda, hogy a magyar klerusnak, főként a főpapságnak legnagyobb ostromozója maga a római pápa. És a katolikus hívő mélyen elszomorodott szívvvel

nézi ezt és lassankint közömbössé válik; midőn az oltár szolgálai folyton a földieket nézik, hogy keresse csak ő a mennybelleket?!... Bizony a katolikus papnak földön járó szentnek kell lennie, ha a katolicizmus egységét, erejét és tekintélyét akarja fentartani. Aszketikus példa nélkül nincs ebben a nagy egyházban siker; csak pillantsanak át a főtisztelendő urak, a tallérszorító püspökök Németországba, az osztrák tartományokba és Olaszországba.

Jobb erkölcsöket hát főtisztelendő urak, ne mindent a földért s a pénzért és akkor néppárti frázisok nélkül is sikereik lesznek.

POLITIKAI HIREK.

A helyzet. A kvótatárgyalásokkal egyidejűleg ezidő szerint Budapesten a magyar és az osztrák kormány között tanácskozások folynak a kiegyezési javaslatok parlamenti tárgyalásainak véglegesítésére nézve. Ma Bánffy Dezső báró és Lukács László — és Thun gróf és Kajzl dr. között folytak ily hosszabb értekezletek, melyen az osztrák kormány részéről a kiegyezési javaslatok biztosabb, alaposabb és simább letárgyalása érdekében rövid tárgyalási provizórium hozatott javaslatba, mely ellen a magyar kormány azonban határozottan állást foglal, mivel a magyar kormány minden provizóriumot perhorreskál. A magyar kormány a kiegyezési javaslatok parlamenti letárgyalásához, még pedig sürgős letárgyalásához ragaszkodik és a jelen körülmények között nem is tartja szükségesnek, hogy bármily halasztó hatályú intézkedés foganathá vetessék. Esetleges módosítások, melyek a javaslatokon eszközöltessenek, eddig nem kerültek szóba. — Itt egyben megemlítjük, hogy a képviselőház pénzügyi bizottságának előadója, Pulszky Ágoston, már elkészült jelentésével s ha az ellenzék pénteken nem kezd valami obstrukciós napirend-vitát, akkor már a Ház első ülésén beterjeszthetik a pénzügyi, igazságügyi és közgazdasági bizottságok jelentéseit.

Dipauli bemutatkozása. Dipauli József báró, az új osztrák kereskedelmi miniszter ma délután két órakor megérkezett Budapestre, hol a magyar kormány tagjainak bemutatkozik és holnap már résztvesz a jelenleg Budapesten folyó közös miniszteri értekezleteken.

A polgári törvénykönyv. Az általános polgári törvénykönyv szerkesztő bizottsága Erdély Sándor igazságügyminiszter elnöklése alatt ülést tartott. Folytatólag tárgyalta azokat az alapelveket, amelyek megállapítják az örökös jogait és köteleességeit a hagyatéki hitelezőkkel szemben.

A kvóta.

Közel háromhavi megszakítás után az osztrák és a magyar kvótabizottságok ma ismét találkoztak és a mai tanácskozás lefolyásából talán az a következtetés vonható, hogy — ismét történt egy lépés, amely közeledést jelent.

Miután az osztrák képviselőház megválasztotta az új kvótabizottságot, melynek tagjai az időközben kereskedelmi miniszterre kinevezett Dipauli József báró kivételével a régiek maradtak, azok ma délután megérkeztek Budapestre és a hetes-bizottság megjelent délután négy órakor a képviselőház elsőemeleti fogadótermében, ahol a magyar hetes-bizottság, élén Széll Kálmán a magyar kvótabizottság elnöke fogadta az urakat. Az osztrák bizottság előadója Beer udvari tanácsos, aki pénteken egy súlyos operációnak vetette alá magát, gyengélkedő állapota dacára megjelent itt és teljesítette előadói tisztét.

Miután az utolsó tárgyalások alkalmával Schönborn gróf, az osztrák bizottság elnöke vezette a tanácskozást, most Széll Kálmán foglalta el az elnöki széket, mellette Schönborn gróf ült, oldalukon az előadók, magyar részről Falk Miksa, osztrák részről Beer dr.

Széll Kálmán üdvözülyén az osztrák urakat megnyitottnak nyilvánította az értekezletet és ismertette az eddigi tanácskozás menetét; mindaddig, míg a tanácskozások fonala a legutolsó bécsi tárgyalásnál megszakadt. Legutóbb tudvalevőleg a magyar bizottság tett javaslatot, mely szerint alapos számítások és táblá-

kához és alhozza azt a saját házába, hogy ott gondozzák és kigyógyítsák.

Itt látjuk őket don Lorenzo elfogadó termében egy kanapén egymás mellett ülni és beszélgetni arról a bizonyos lopásról. És az öreg beteg asszony elmondja mentségét.

Közben pedig a szerelmes Eduardo herczeg rábirta édes anyját, a rátartós herczegnőt, hogy ne várja be Don Lorenzo megalázkodását, hanem jöjjön el a kisebb nemes házához a leány kezét fia számára megkérni. A herczegnő, ki fiát szereti és boldognak akarja látni, engedett a kérelemnek és eljött. Épen akkor érkezett, mikor Don Lorenzo Juanától tudakolta ama titokzatos ékszerlopás körülményeit.

Jegyezzék meg, kérem, ezt a két szót, hogy „épen akkor”, mert mindjárt szükségünk lesz rá, mint oly részletre, mely a szerző eljárás módját erősen jellemzi.

Mondjuk tehát, hogy a herczegnő itt van a házában, egy melléktérben. Vele jött a ház szerencséje, a ház boldogsága. A herczegnő megkéri fia számára Inez kezét; csak don Lorenzót várják, hogy jöjjön a herczegnőt fogadni. Sürgetik is többször. Jön a doktor, jön Lorenzo neje: „Jöjj már; a herczegnő várakozik!” — „Mindjárt, mindjárt!” — felel don Lorenzo idegesen, — „cs hagyjatok Juanával. Beszélnem kell velem!”

Bizony beszélnie kell vele. Mert Juana rettentő dolgokat mesél, melyek mélyen föl-szántják a szegény tudós lelkét. A dajka megvallja, hogy ő azt a szekrényt ellopta. De nem ám a szekrény értéke miatt; hanem azért, mert abban a szekrényben egy levél volt, melyben Lorenzo haldokló anyja tudatta, hogy Lorenzo nem az ő fia. Neki soha sem volt gyermeke és férje halála után a nagy vagyon visszaszállt volna férje még élő szüleire. Más rokon nem élt. Férje tehát azt a tervet főzte ki, hogy szerezzenek valahol egy kis gyermeket, hitessék el a világgal, hogy ez az ő magzatuk; akkor aztán a férj halála után az asszony, kit nagyon szeretett, megmaradhat az állítólagos gyermekére szálló nagy vagyonban. Juana, kinek segítségével folyamodtak, saját gyermekét szolgáltatta át az Avendanóknak; ő pedig megmaradt dajkának a gyermek mellett. Senki sem sejtette a csalást. Csak mikor az asszony meghalt, akkor került volna a titok napvilágra abból a fölvilágosító levélből, melyet az asszony a gyermekre hagyott. Minthogy azonban Juana nem akarta saját gyermekét megfosztani a nagy vagyontól, hát elsikasztotta a drága szekrényt, melyben az a levél elzárva volt. És midőn a tartalmától megfosztott szekrényt vissza akarta tenni, akkor kapták rajta és

ugy itélték el. Nem is szólt volna máig sem, ha nem akart volna egyetlen egy csókot és a bocsánat egy szavát gyermekétől, mielőtt meghal. A bizonyító levelet pedig Juana átadja fiának.

Lesujtva, megsemmisülve hallgatja Lorenzo e rettentő vallomást. Mit csináljon most? Ha hallgat és nőül adja leányát a herczeghez, akkor csaló, tolvaj, ki bitorolt névvel és vagyonnal tartja fenn saját állását és családja boldogságát. Ha pedig fölfedezi a valót, akkor ő egy földönfutó koldus, egy elítélt tolvajasszony gyermeke; családja elmerül a nyomorban; gyermeke pedig — mint az orvos mondá — belehal boldogtalan szerelmébe.

Lorenzo, ki erkölcs dolgában nem ismer megalkuvást, természetesen a becsület utját választja. Mikor a család a herczegnővel együtt sok várakozás után végre bejő a terembe, Lorenzo, halálsápadtan, zavaros tekintettel, minden izében remegve, kijelenti, hogy a herczegnő kérelmét visszautasítja, mert neki nincs sem neve, sem vagyon. Ő egy senki, egy semmi, kinek a munka és a nyomor képezi egyetlen osztályrészét.

Akik hallgatják, azt hiszik, hogy a bölcsész, ki mindig hajlandó volt a buskomorságra, megőrült. Nem sejtí senki cselekedé-

zatos kimutatások alapján a kvóta-arány 31-997—68-003 százalékban állapíttassék meg.

E javaslatra kellett most az osztrák bizottságnak megjegyzéseit tenni.

Beer udvari tanácsos erre közölte az osztrák kvótabizottság üzenetét, mely szerint osztrák részről a magyar javaslat megbíráltatván, ehhez a hozzájárulás meg nem adható. De a magyar javaslattal szemben az osztrák bizottság új proposíciót terjeszt elő írásban, melyben új számítási alapon a kvótabizottságnak magyar részről rendelkezésre bocsátott táblázatos kimutatások alapján eddig számításon kívül hagyott tételek csoportosításával egy a kvótaarány megállapítására szolgáló új kulcs hozatott javaslatba.

Az osztrák bizottság az új kulcsot a magyar bizottság szives figyelmébe ajánlja és bírálata alá bocsátja.

A magyar bizottság ezt az új javaslatot tudomásul véve, Széll Kálmán elnök enuncziálta, hogy a hetes-bizottság hivatásához nem tartozván e javaslat érdemleges bírálatába bocsátkozni, hanem azt a magyar kvótabizottság plénuma elé terjeszti, mely e célból holnap délelőtt tíz órakor ülést fog tartani. Ez ülésben az osztrák javaslatot tárgyalni fogják és a tárgyalás eredményéről a magyar hetes-bizottság holnap fog beszámolni az osztrák hetes-bizottságnak. A találkozás időpontját holnap délután öt órára tűzte ki az ülés.

Ezzel a mai találkozás, alig háromnegyed órányi tanácskozás után véget ért.

Széll Kálmán az osztrák részről előterjesztett javaslatot szakszerű felülbírálat végett rögtön Popovics Sándor miniszteri tanácsosnak küldte meg, ki még a holnapi ülés előtt fogja jelentését Széll Kálmánnak megküldeni.

A két bizottság a legszívélyesebb hangulatban bucsuzott el egymástól.

Pulszky Ágost az új javaslatról nyomban értesítette Bánffy Dezső báró miniszterelnököt, aki épen a képviselőház közgazdasági bizottsági ülésén vett részt.

Az osztrák urak az ülés után az Angol királynő fogadóba hajtottak, hol Schönborn gróf lakásán Thun gróf miniszterelnök és dr. Kaizl pénzügyminiszter jelenlétében ülést tartottak. Ebben az ülésben a magyar részről ma tett észrevételeket beszéltek meg előzetesen.

Mialatt az osztrák urak üléseztek, érkezett a szálloda elé Bánffy Dezső báró miniszterelnök, ki Thun gróf és Kaizl dr. számára névjegyet hagyta hátra.

Este valamennyi kvóta-bizottsági tag Bánffy Dezső báró miniszterelnök vendége volt.

Az osztrák részről ma tett új javaslat felől holnapig, míg az a kvóta-bizottság plénuma elé kerül, valamennyi az ülésen jelen volt titoktartást fogadott.

Széll Kálmán nyilatkozata szerint az új javaslatban, bár számszerint új arány nincs benne kifejezve, mégis az eddigiektől eltérő csoportosítások szerint új, eddig még nem említett kvótaarány foglaltatik benne.

Menger osztrák képviselő egyik munkatársunk kérdésére, hogy foglaltatik-e az új javaslatban új szám, így felelt:

— Véleményem szerint új számnak nem mondható a javaslatunk, de igenis új csoportosításnak.

Beer dr. előadónak munkatársunkkal szemben tett kijelentése szerint, az új proposíció a 38% magyar kvótaarány keretében mozog, de új számítási alapokon, a melyek a magyar tabellák alapján készültek.

A magyar kvóta-bizottság tagjai körében az új osztrák javaslat olyannak jelezte, mely megvitatás tárgyát képezheti, de amely alapos bírálat után radikális átalakuláson fog átmenni.

Mindezek után az várható, hogy a holnapi tanácskozások nem fognak hirtelen befejezést nyerni, hanem további szóbeli, majd írásbeli tanácskozások kiinduló pontját fogják képezni.

A vám- és kereskedelmi szövetség.

(A közgazdasági bizottság ülése.)

A képviselőház közgazdasági bizottsága Andrassy Tivadar gróf elnöklése alatt tartott mai ülésében, melyen a kormány részéről Bánffy Dezső báró miniszterelnök, Lukács László, Daniél Ernő báró és Darányi Ignác miniszterek Toepke államtitkár és Kilyényi miniszteri tanácsos volt jelen, tárgyalás alá vette a magyar korona országai és ő felsége többi királyságai és országai között kötött vám- és kereskedelmi szövetségről szóló törvényjavaslatot.

(Az előadó jelentése.)

Rosenberg Gyula előadó nagy tudással és óriás szorgalommal összeállított előadói jelentésében első sorban azt a fő elvi kérdést tartja megvitatandónak, hogy az adott időpontban közgazdasági érdekeink szempontjából az Ausztriával való, közös vagy az önálló vámterület bir-e előnnyel. E tekintetben helyes konklúzióknak csak egy juthatunk, ha a kérdés eldöntésénél a politikai konsziderációknak sem egyik, sem másik irányban a gazdasági szempontok felett döntő befolyást nem engedünk. Vámszövetségről szólva, ez alatt természetesen csak oly vámszövetséget érthet, amelynek határozmányain belül hazánk összes méltányos és jogos gazdasági, pénzügyi és fejlődési érdekei megfelelő kielégítést nyernek, mert sohasem fogadhatna el bármely politikai okból oly vámszövetséget, melyben méltányos és jogos igényeink teljesen megvédve és kielégítve nem volnának. Az így értelmezett vámszövetségnek előnyt ad az önálló vámterület felett és nem hiszi, hogy bárki is nyugodt lelkiismerettel elválhatná a felelősséget azért, hogy az országot az önálló vámterület behozatalával elmaradhatatlan megrázkódtatásoknak most kitegye.

Semmi tekintetben nem befolyásolja ebbeli meggyőződését az a tudat, hogy a sebek, melyeket az önálló vámterület ami gazdasági életünkön ütne, sokkal mulandóbb természetűek volnának, mint azok, melyeket az önálló vámterület Ausztria gazdasági életén ejtene. Ausztriát ipari érdekeibennünket mezőgazdasági érdekeink, tüke-, pénz- és hitelviszonyaink a vámszövetség, a szabad és korlátok nélkül való forgalom fentartására utalnak. Ami ipari érdekeink, Ausztria mezőgazdasági érdekei tán jobban nyerhetnének kielégítést önálló vámterületi alapon, de szabad-e itt a mező-

tének indokait; nem érti szavait senki. Megkövülve állnak előtte, akik hallgatták.

És a függöny legördül.

Köszönjük a függönynek ez engedékenységet. Mert, igazán, szükségünk volt a lélegzetvételre. Az izgalom különben már kellemetlenné vált volna. Gondolkodjunk tehát kissé a látottakon. Jó lesz a dolgokat kissé elrendeznünk agyunkban. Ez a munka talán megnyugtatta idegeinket.

A darab problémája világosan van fölállítva előttünk. Mit tegyen az ember, mikor a becsület és a boldogság között kell választania? Ez a kérdés. A felelet az, hogy a becsületet kell választania. A darab tehát ezt az igazságot fogja bebizonyítani, ugy-e bár? Mert darabokat nem irnak az erkölcsstelenség dicsőítésére. A győzelem tehát Lorenzoé lesz. Ez a gondolat némileg megnyugtatta lelkünket.

A megnyugvás pedig jól esik. Mert a szerző oly körmondfont raffinement-nal izgatta föl kedélyünket, hogy már majdnem megharagudtunk rá. Kegyetlen játék volt tőle, hogy hercegnőjét épen akkor — itt van a főtebbi — épen akkor — hozta a házba, mikor Juana a mindent leromboló vallomását teszi meg. Képzeldék csak az izgató jelenetet. Két szomszédos szobában folyik a cselekvés. Amott a nász: itt a nyomor; ott a boldogság: itt

a kétségbeesés; ott az életkeltő verőfény: itt a sötétség, az enyészet. A kép valóban hatásos. De kegyetlen és hamis. Száz lépésre meglátszik rajta a szándékosság, a szerzői ravasz fondorlat, a számító machináció, szóval a játékszerűség. Különczködő duett a tragikus nagybögő és a szerelmes fuvola között. Az ily véletlenek az életben nincsenek. Ilyeneket csak a hatásra vadászó írói önkény talál ki, hogy a néző lelkét az egészségtelen szenzációba belezavarja.

E jelenettel tehát Echegaray beleesett muzsája eredendő bünébe, a kiméletlen, mindenáron való hatásvadászatra.

De más kifogásunk is van még a dolog ellen. Miért nem mutatta meg Lorenzo, az egyenes lelkű, erkölcsös lelkű Lorenzo mindjárt a levelet családjának és lánya kérőjének? Megtehette volna. Hiszen holnap ugyanis meg kell tennie. És ha megteszi, ez egyenessége mindenkit meggyőzött volna. Senkisem hitte volna örültnek.

De nem teszi. Nem jár el őszintén. Deklamál, remeg és szemeit forgatja. Ötölhatol és titkolózik. Miért? Azért, mert ha mindent fölfedez, akkor vége a darabnak. Akkor haza mehetünk vacsorálni. Akkor nincs dráma.

Echegaray tehát ezen a ponton is csak

tügyes kézműves, kegyetlen közönség-bolondító, kinek minden eszköz jó arra, hogy föltűnést keltsen, ki a drámaalkotásban mindent kultivál, csak a természetességet nem.

Hogy Echegaraynak e jeleneten tul nincs többé igazi drámája, az kitűnik a még hátralevő két felvonásból, mely nem mutat egyebet, mint a szegény hősnek kinos vergődését, eszbontó küzdelmét az igazságot nem sejtő családjának követeléseivel szemben. Vitatkozik, szabadkozik, felesel, haboz, ingadozik és izgalomból izgalomba tántorodik a végkifejlés felé. E két felvonásban csak az az egy történik, hogy Juana, fölismervén és megbánván a bajt, melyet okozott, egy perczel halála előtt hatalmába keríti a bizonyító levelet és elégeti; a boritékba pedig tiszta levéllapot dug bele. Mikor a darab utolsó jelenetében Lorenzo végre elhatározza magát, hogy a bizonyító levelet megmutatja, maga is elámul az üres lapon. Nem hisz szemeinek; körülmotogtatja az üres papirost; kéri az embereket, olvassák el. Ezek pedig, kik eddig úgy vélekedtek, hogy ez az ember vagy szent, vagy örült — innen a darab czime — most már meg vannak győződve, hogy az, ki egy üres levéllapért önmagát ily szerencsétlenné akarja tenni, csupán csak örült. És elvitetik az örülték házába.

Nem képzelhetni, mily bántó izgalmat

gazdasági, ott az ipari érdekeket feláldozni? Nem kell-e keresnünk azt az alapot, melyen a fő gazdasági érdek kielégíthető amellett, hogy a másik gazdasági ágak, ha lassabb tempóban is, érdekeiket érvényesíthetik és fejlődhetnek? Ez a kompromisszum nem lehet más, mint a méltányos alapokon nyugvó vám szövetség és gazdasági kiegyezés.

Hibának, sőt a magyar gazdaközönsséggel szemben bűnnek tartaná, ha minden évben keresztül egyoldalulag hordtuk az európai szárazföldi kereskedelmi irányzatoknak és vámpolitikának súlyát és viseltük hátrányait, épen most, mikor az árnyak és fénynek némileg egyenletesebb megoszlásából a mi mezőgazdaságunk is húzhat némi hasznot, a vám szövetség ellenzésével visszavetnők legfőbb termelési ágainkat a vámok által nem befolyásolt árképződés eddig is eléggé súlyosan érzett mélységébe.

Rendezett valuta nélkül a mi tőke- és hitelviszonyaink között gazdasági lehetetlenségnek tartja az önálló vámterületet. Az önálló vámterületre való átmenettel kapcsolatos megrázkódás közepette pedig a valutarendezésnek a magunk számára leendő befejezése oly merész kísérlet volna, mely végzetessé válhatnék. De épen mert nem szabad letennünk soha annak lehetőségéről, hogy az esetre, ha a vám szövetségben bármely okból, esetleg a másik fél méltánytalan követelése folytán jogos igényeink kielégítését nem nyerhetjük, hogy akkor a rendezetlen valutaviszonyok által is fokozott megrázkódások nélkül átmehezzünk az önálló vámterületre, épen ezért a vám szövetség elengedhetetlen feltételének tartja, hogy a megkezdett valutarendezési akció a célbavett befejezéshez jusson.

Igaz ugyan, hogy a törvényjavaslatban nincs végkép biztosítva az, hogy érdekeink az 1902. év végéig megállapítandó új általános vámtarifában teljes kielégítést fognak nyerni, de miután az idevonatkozó rendelkezések szelleme csak az lehet, hogy 1902. év végéig a végleges, vagy ha ez nem lehet, ideiglenes új vámtarifa felállításában okvetlenül meg kell egyeznünk, különben a közös vámterület legkésőbb 1903. végén hatálylyal bíró általános vámtarifa nélkül maradna, ebben mégis megtalálhatjuk annak garanciáját, hogy a gyakorlati lehetőség időpontjában érdekeinket jobban kielégítő, gazdasági termelésünket jobban védő általános vámtarifát hozhatunk létre.

Elengedhetetlen követelménye volt a vám szövetség megújításának, hogy a magyar és osztrák államvasuti hálózatnak közreműködésében is ki-

fejezésre jusson az a kölcsönös támogatás, melyre a vám szövetségben levő két állam gazdasági céljainak elérésére irányuló törekvéseiben joggal számot tarthat. Különösen két irányban kellett érdekeinket kétséget kizáró megállapodással biztosítanunk. Az egyik az, hogy az Ausztrián keresztül elérhető fogyasztási piacaink prohibítív vasuti tarifákkal tőlünk el ne zárassanak. Ennek céljából meg lett állapítva, hogy mindkét fél államvasutai a másik állam részéről külföldre transitáló küldeemények számára közvetlen díjszabások felállításához hozzájárulni kötelesek és hogy azok a mérsékelt tarifák, melyek ma fennállanak, a vám szövetség tartamára maximálisoknak tekintendők. A másik az, hogy a szövetséges állam fogalma nem részesíthető kedvezőtlenebb elbánásban, mint az idegen államokból jövő forgalom és hogy azon kedvezmények, melyek az egyik vám szövetségi fél által valamely idegen állam átmenő forgalmának engedélyeztetnek, a másik vám szövetségi fél hasonló természetű forgalmának mindenesetre megadandók, még akkor is, ha ez a forgalom más vagy rövidebb államvasuti vonalakon át transitál. — Ezzel a megállapodással elejét vetetik jövőre oly tarifális intézkedésnek, melynek segítségével például az orosz buza Svájcba és Dél-Németországba az osztrák vasutakon oly díjtétellel szállított, melynek egységitélei jóval olcsóbbak azoknál, melyeket az ugyanazon fogyasztási piacokra indított saját gabonánk fizetett. A két állam egymás között való forgalmában díjszabási elvek, illetőleg minden messzebbmenő kölcsönös lekötés mellőzésével megelégedhettünk azzal, hogy a Magyarország és Ausztria között való forgalomra is alkalmazást fognak nyerni német kereskedelmi szerződésünknek azok a határozatai, melyek szerint azok az áruszállítási díjak és díjmérséklések, melyek a saját államterület terményeire adatkak, a másik fél ugyanolyan nemű szállítmányaira ugyanazon a pályarészen és ugyanabban a forgalmi irányban szintén megadandók.

A vám szövetség megújításának elengedhetetlen feltétele kellett hogy legyen azoknak a visszásságnak megszüntetése is, hogy az egyik állam polgárai által fizetett közvetett adók egy része a másik állam fogyasztási adóbevételeit növelte. E tarthatatlan helyzet a jelen kiegyezési törvényeknek törvényerőre emelkedésével végre meg fog szűnni. A közvetett adóknál tetézte károsodásunkat még az az arány is, mely szerint eddig az adóvisszatérítések és kiviteli jutalmak a két állam kincstárát terhelték. — Kellott térni az egyedül helyes és igaz-

Az összes tanulság belőle ez: Ne legyen házi orvosod, mert különben bevisznek a bolondok házába.

A mű talán elég jó arra, hogy valamely nagy színi virtuóz, mint Zaccani, vagy amilyen Salvini és Haase volt, megmutassa benné nagy ábrázoló tehetségét; de a drámai összhatásra nem szolgáltat semmit. Összjáték nem is lehetséges benne. Mert csak egy szereppel kínálkozik, Lorenzoéval. A többi szerepek színtelenek és csak amaz egynek erőltet támogatásai.

A vígszínház derék művészei mindazonáltal minden fölülkelhetőt megtettek a darab sikeréért. Gál nagy igyekezettel és jelentékeny hatással játszotta Lorenzo szerepét. Hunyadi Margit (Juana), Haraszthy (Angela) és Beregi (Eduardo) szabatos játékkal tündek ki.

Dicséret illeti Szalai Emil urat is, ki jó magyarsággal és a színpad igényeinek megfelelőleg fordította a darabot.

A közönség a darab első felvonását zajos és hosszantartó tapsal fogadta. A másik két felvonás alatt sokkal hidegebb magaviseletet tanusított, s ha tapsolt is, az inkább a szereplőknek szólt.

Keszler József.

ságos alapra, hogy tudnillik az adóvisszatérítések és kiviteli jutalmakat mindegyik fél a saját területéről kivitt adótárgyak után maga fedezze. Ez a kérdés is kielégítő megoldást fog nyerni a törvényjavaslat megfelelő határozányaiban.

Az előadó továbbá azokat a megállapodásokat fejtegeti, amelyek az állatforgalomra, továbbá a mesterséges borok forgalombahozatalára, végül a mezőgazdasági termények bármely hamisítása ellen követendő eljárásravezetkezésként hozattak. Jogosulatlan igényt soha nem fogunk támasztani, de jogos igényeinkből egy hajszálnyit sem engedünk. A vám szövetség vagy igazságos lesz, vagy nem lesz a vám szövetség. Ajánlja a törvényjavaslatnak általánosságban való elfogadását.

(A javaslat ellen.)

Endrey Gyula a törvényjavaslatból egyáltalán nem látja, hogy igazságos lenne az a vám szövetség, melyet a többség megalkotni szeretne. Az eddig szerzett tapasztalatok szerint egyáltalán ki van zárva Ausztriával oly vám szövetség köthetése, amely érdekeinknek megfelelne. Szóló pártállásánál fogva úgy politikai, mint közgazdasági szempontból az önálló vámterület híve. A javaslatot általánosságban sem fogadja el.

(A miniszterelnök nyilatkozata.)

Bánffy Dezső báró miniszterelnök szükségesnek tartaná, hogy hozassék egyszer már tisztába az 1898. I. törvénycikkeknek az értelme. Nem érti, hogyan olvashatják ki ebből a törvényből, hogy a kormányt valamely mulasztás terheli. A szóban forgó törvény csak annyit mond, hogy ha a kormányok közt a megegyezés a kitűzött időben nem jó létre s az ide vonatkozó javaslatokat nem nyújtják be, az önálló berendezés tárgyában előterjesztés teendő.

A két kormány közt azonban létrejött a megállapodás, a javaslatokat még áprilisban beterjesztették, a szóban forgó törvény tehát teljesen végre van hajtva s mindaz, amit elrendelt, megtörtént. Ha a megegyezés nem jött volna létre, természetesen, hogy az önálló berendezés tárgyában előterjesztés lett volna teendő. De a kiegyezési javaslatok be vannak terjesztve s az ellenzékől magától függ, hogy idején le is tárgyalassanak. Honnan formálhatunk mi jogot arra, hogy ne vegyük komolyan az Ausztriában való tárgyalást? Amint jogunk van követelni, hogy a mi jelenlegi tárgyalásainkat komolyan vegyük, minekünk sem szabad más álláspontra helyezkednünk. Tárgyaljunk komolyan, nyugodtan s akkor úgy a törvénynek, mint az ország érdekeinek meg fogunk felelni. De ha az 1867. XII. törvénycikkeknek oly magyarázatot adnak, aminőt senki sem adott harmincz év óta, hogy e törvényvel élünk, úgy ne csudálják, hogy bekövetkezhetik esetleg az alkotmányos életnek gyökereiben való megingatása s a vám szövetség által biztosított előnyöknek az elvesztése is. Megakadályozhatják azt, hogy a többség alkosson, de hogy a többség akarásával ellenkező hozassék létre, azt nem fogják elérni. Ez már nem is lenne alkotmányos élet, hanem parlamenti forradalom. A kiegyezési javaslatok a multhoz képest határozott javulást jelentenek, az ország közjogát nem sértik, politikai érdekei ellen nincsenek s az 1898. I. törvénycikkeknek, amely immár teljesen végre van hajtva, egyetlen egy betűjével sem állnak ellentétben. Ezek alapján kéri a törvényjavaslat elfogadását.

(A vita.)

Károlyi Sándor gróf nem óhajtja a javaslatnak ily alakban törvényerőre emelkedését. Belátja, hogy bizonyos haladás van benne, első sorban állatkivitelünkre nézve. De kifogásolnia kell, hogy a javaslat nem négy, hanem tíz évre szól, amit nagy bajnak tart. Szerinte ez a javaslatban a legsúlyosabb momentum, mert nem coincidál azzal az időponttal, amidőn úgy mi, mint Ausztria a létező szerződések lejártával függetlenül rendelkezhetnénk. A kormánynak azon kellene lennie, hogy vám szövetségünk s a kereskedelmi szerződések egyidejűleg járjanak le.

okoz e szegény embernek rettentő küzdelme, örökös gyötrelme és faggatottsága a nézőnél, aki pedig jól tudja, hogy nem örült. Ez több a megengedhetőnél. Ily indokolatlan kinszenvedéssel nem szabad a néző lelkét fölháborítani. Folyton azért rimánkodunk magunkban, hogy mutassa már meg a boldogtalan Lorenzo a levelet és legyen vége a kegyetlen hercezhurczának. De nem mutatja meg. Csak az utolsó perczben. Miért? Mert a szerző három felvonásra akarta nyújtani a drámát, melyhez nem volt kellően gazdag cselekvése.

De amit e három felvonás alatt szenvednünk kellett, az még hagyján.

Fontosabb az, hogy hol a dráma megoldása? Mi jut győzelemre e darabban? Az erény? A becsület? Amint rá számítottunk? Nem. Aki ezeket védi, azt a bolondok házába viszik. Diadalt itt csak a tévedés, a csalás ül. Hogy a szerelmesek végre boldogok lesznek, az nem kárpótol Lorenzo rettentő sorsáért és minmagunk kellemetlen izgalmiért. És milyen boldogság az, mely ily körülmények között a leányra és a hercegre vár!

Ez a darab tehát rossz darab. Indokolatlan tárgy, erőszakolt menetű és mindenak fölött sivár, bántó, erkölcsstelen kifejlésű rossz darab.

Endrey Gyula a miniszterelnöknek válasza, hogy az 1898. I. törvényeknek kétségtelenül az volt az intenciója, hogy az év végéig a provizorius intézkedéseknek törvényesen vége vessék, ez pedig nincs biztosítva. Nem tagadja szóló, hogy bizonyos előnyök érettek el, de itt a régi kiegyezésnek oly sérelmével állottunk szemben, amelyek az igazság elementáris követelményeivel ellenkeztek. Károlyi gróf felfogásával is egyetért.

Heltai Ferencz abban látja a javaslat fő-előnyét, hogy a hosszabb idő óta gazdasági téren fennálló sérelmeknek mindkét fél javára véget vet. Ezekből — épen ellenkezőleg Károlyi gróffal — azt óhajtaná, hogy e szerződés tíz évnél hosszabb időre kötéssék meg s az ország ne tévessék ki azoknak a gazdasági hátrányoknak és rázkódtatásoknak, amelyekkel az ily tárgyalásoknak tíz évről tíz évre való megújítása jár. Egyáltalán nem tudja elképzelni szóló, mi előnnyel járna az, ha e szövetség csak négy évre kötődne. A törvényjavaslatban reális sérelmeinket orvosoltaknak látván, általánosságban elfogadja azt.

(A földmívelési miniszter.)

Darányi Ignác miniszter felszólalásában főleg arra szorítkozik, amiket Károlyi gróf a szerződés tartamára vonatkozólag mondott. A kormány behatólag foglalkozott e kérdéssel. Tudja, hogy van bizonyos anomália abban, hogy a vám-szövetség és a szerződések nem járnak le egyidejűleg. De előre állapítani meg 1903-ra tarifákat, a lehetetlenséggel határos; viszont ilyen rövid időre, négy évre kötni meg a vámszövetséget, annyi lett volna, mint akár nyomban újra megkezdeni a tárgyalásokat. A bizonytalanság nemcsak a kereskedelmi, de a mezőgazdasági életre is súlyosan nehezedik s hosszabb idejű, talán kevésbé előnyös szerződés is többet ér, mint rövid idejű, esetleg valamivel előnyösebb szerződés. A vámszövetségnek 1903-ig való megkötése nem felelt volna meg azoknak a gazdasági céloknak, amelyeket szem előtt kellett tartanunk. A javaslat egyébiránt amennyire lehetett, tekintettel volt azokra az aggályokra, amelyeket Károlyi gróf hangoztatott. Kimondja ugyanis, hogy 1902-ig az általános vámtarifa kidolgozandó s hogy annak egyaránt tekintettel kell lennie az ipari és mezőgazdasági érdekekre. A törvényjavaslatban tekintetbe vannak véve az ország mezőgazdasági érdekei s a gazdaközönség túlnyomó része is a vámszövetség lényegének fentartása mellett foglalt állást. Kéri ezek után a javaslat elfogadását, megjegyezvén, hogy a külön vámterület épen a magyar gazdára nézve járna leginkább veszélyekkel, mert annak átmeneti költségeit a magyar gazda alig tudná elbirni.

(A vita folytatása.)

Szemere Atila azon a nézeten van, hogy a törvényjavaslat legelőnyösebb kritikáját épen Károlyi gróf adta. Az, amit kívánt, hogy a szerződés négy évre kötessék, a dolgok rosszabbra fordulásával talán be is következhetik. Károlyi gróf inkább hajlandó a status quon még négy évig megmaradni, sem hogy elfogadja e szerződést, melynek előnye is zámszerűleg kizárható. Akiknek hivatásuk az ország fillérei felett őrködni, nem vehetnek magukra ily eljárásért a felelősséget.

Kovácsy Sándor elfogadja a javaslatot, mely harmincz év hibáit orvosolja s biztos alapot nyújt a további gazdasági fejlődésre.

Lánczy Leó az adott körülmények közt lehetetlennek tartja az önálló vámterület életbeléptetését anélkül, hogy egész gazdasági életünkön nagy sebeket ne ejtsünk. Csodálkozik azon, hogy Károlyi gróf épen ezt a kiegyezést utasítja vissza, amelyben ha vannak javítások, azok mind a mezőgazdaság javára szólnak s amely ellen, ha volna kifogásai, oly szempontból lennének, hogy a magyar ipar érdekében nem történnek benne intézkedések.

Batthyány Tivadar gróf, mint a közös vámterület határozott híve, elfogadja a törvényjavaslatot. Elméletileg igazat ad Károlyi grófnak abban, hogy csak 1903-ig kellene a szövetséget

meghosszabbítanunk, de közgazdasági életünkre a jelenlegi bizonytalanság oly káros hatással van, hogy csak helyes lehet a szövetségnek hosszabb időre való megkötése.

(A kereskedelmi miniszter.)

Dániel báró kereskedelmi miniszter röviden teszi meg észrevételeit. Mindenekelőtt örömet fejezi ki, hogy az egész tárgyalás folyamán a gazdasági szempontok voltak mérvadók. Endrey pártállásánál fogva nyilatkozott a közös vámterület s e javaslat ellen, de alig hozott fel olyan érvelést álláspontja mellett, amely szükségessé tenné, hogy arra reflektáljon. Tisztán gazdasági szempontból ítélve meg a javaslatot, az a kérdés, foglal-e oly intézkedéseket magában, amelyek gazdasági érdekeinkbe ütköznek s vajjon az adott viszonyok közt a benne foglalt intézkedések alkalmasak-e arra, hogy gazdasági érdekeinket kielégítsék? Szóló nézete szerint épen az az előnye e javaslatnak, hogy mind a két szerződő fél együttes érdekeit szem előtt tartja s gondoskodik azok kielégítéséről és biztosításáról. A javaslat több rendelkezése olyan, hogy teljes megnyugvást adhat abban a tekintetben is, hogy a szövetség megkötése nem négy évre történik. Lánczynak válaszolja, hogy a magyar ipar fejlesztésére egész sora az intézkedéseknek szükséges, amelyek nem e javaslat keretében oldandók meg, s biztosítja őt arról, hogy a kormány jövőre is teljesíteni fogja ez irányban köteleességét. Kéri ezek után a bizottságot, hogy a javaslat elfogadásával siettesse ama processzus befejezését, amely máris tulsokáig nehezedett az ország közgazdasági érdekeire.

(A vita befejezése.)

Károlyi Sándor gróf azt tartja, hogy a törvény elfogadásával nem fogunk véget vehetni annak a hangulatnak, amely Ausztriában uralkodik. Ennek nem mi vagyunk az okai, ezért a felelősség nem minket terhel. Szóló azt hiszi, hogy annak, ha e törvényjavaslatot nem fogadják el, nem mi, hanem főleg Ausztria érezné meg a súlyos gazdasági következtéseit.

Ezek után a törvényjavaslatot általános s á g b a n e l f o g a d t á k és a részletes tárgyalást holnap délután négy órára tüzték ki.

KÜLFÖLD.

A czikkíró fejedelem. Cetinjéből telegrafálja tudósítónk: A „Nevesinje” című ujság nagy feltűnést keltő cikket közöl, amelyről az a közhit, hogy maga Nikita fejedelem írta s a programját fejti ki benne. A cikkt, amelynek szerzője feltétlen bizonyossággal maga a fejedelem, a többek közt ezeket mondja:

„A Balkán államoknak okvetlenül szövetségre kell egymással lépniök, mert enélkül semmi esetre se tudnak a bécsi kabinet elleneséges indulatu rendelkezéseinek ellentállani s nem tudják szláv nemzetiségüket megőrizni. Ugyanebből az okból egyesülten arra kell törekedniök, hogy Macedonia önkormányzatot kapjon. Cetinjében, Belgrádban, Szofiában, Szerajevóban, Zágrádban és Laibachban mindenkinek át kell éreznie a közös érdekeket s egyértelműen, minden önző célok nélkül kell a veszedelmet elhárítani, amely nyugat felől, különösen a germánság részéről fenyeget. Oroszország, mint a szlávok zömének képviselője teljes erejével támogatni fogja a délszlávok eme törekvéseit” . . .

A német császár keleti útja.

Vilmos császár ma reggel nejével együtt Albrecht porosz herczeg temetésére Kamenzba ment. Onnan a Semmeringen keresztül Velenzebe utazik, ahová esütörtökön délben érkezik meg. Az olasz királyi pár látogatása után még aznap elutazik Konstantinápolyba.

Berlin, október 11.

Bülow államtitkár ma este elutazik Berlinből, hogy a császárt keleti útján elkísérje.

Távollétében Richthofen báró másodállamtitkár vezeti a külügyi hivatalt.

Berlin, október 11.

Azokkal a híresztelésekkel szemben, mintha a császár azért mondott volna le az egyiptomi utazásról, mert francia befolyás gátolta meg ezt, felhivatalos lapok azt a közlést bocsátják világgá, hogy ennek oka egyedül az, hogy a császár a birodalmi gyűlés megnyitására vissza akar jönni.

Mindenesetre figyelmet érdemel az a verzió is, hogy a látogatásnak azért kellett elmaradnia, mert nem tudták összeegyeztetni Angliának, a szultánnak és a khedivének kívánságait.

Az a hír is tartja magát, hogy a császár a rengeteg reprezentációs költséghez a birodalmi tanács utján nagyobb összeget akart utólag megszavaztatni magának. Állítólag már meg is kérdezték a konzervatívokat, akik e kérdésnek a Házban való tárgyalását nem tartják opportunusnak, még akkor sem, ha a Ház meg is szavazná az összeget.

A „Berliner Neueste Nachrichten” azt írja, hogy ezt a hozzájárulást tulajdonképpen a porosz tartománygyűlésnek kellene megszavaznia, mert egyrészt a templomügy Vilmos császár személyes ügye, mert 1896-ban neki ajándékozta a szultán a templom telkét, másrészt meg az utazás inkább a porosz királyi summus episcopusi állásával függ össze, amelyet a porosz országos egyház felett bír.

A „Freisinnige Zeitung” szerint sem szavazhatja meg az összeget a birodalmi tanács, mert ez az utazás nem annyira az egész birodalom, mint inkább Poroszország érdekében van. Különben is helytelen volna a kérdést a képviselőház elé vinni, mikor az egész ügy ugyanis olyan népszerűtlen. (N. Fr. Pr.)

Róma, október 11.

Az „Agenzia Italiana” szerint Rampolla bíboros megnyugtató nyilatkozatokat küldött Berlinbe a császár keleti utazása ügyében és biztosította a német kormányt, hogy a keleti katolikus hatóságok a császárt hódolatteljesen fogadják.

* Konstantinápoly, október 11.

A német császári pár palesztinai utazásának programját akkép módosították, hogy a császári pár e hónap 27-én Cezareától egy órányira fog a szabadban megszállani és 29-én délben tartja bevonulását Jeruzsálembe.

Berlin, október 11.

Az a tény, hogy a császár keletre megy és hogy a dinasztia második agnatusa is uton van, jó alkalom arra, hogy a lapok a regenség kérdését szellőztessék, különösen, mert a birodalmi alkotmány ez ügyet nem szabályozza.

A „Freisinnige Zeitung” különösen abból a szempontból kívánja a kérdés megoldását, hogy ki lesz a császár távolléte alatt egész Németország regense.

A „Nationalzeitung” ellene van ennek a sajtóbeli vitának, mert szerinte magától értődik, hogy Poroszország regense egyuttal egész Németországé.

TÁVIRATOK.

Sándor király otthon.

Belgrád, október 11. Sándor király ma megérkezésekor a pályaudvaron beszédet intézett a miniszterekhez, amelyben köszönetet mondott nekik az államügyek vezetéseért távolléte alatt és örömet fejezte ki, hogy az alatt, amíg a külföldön időzött, gondoskodtak a népképviselő által alkotott törvények végrehajtásáról. Nem tartja szükségesnek, hogy újból bizalmát nyilvánítsa irántuk, mert hisz a miniszterek ennek teljesen tudatában vannak.

„Amint már Nisbe utazásomkor kijelentettem — így folytatta a király — tudtam, hogy külföldön létem alatt lesznek fondorkodók, akik ezt az alkalmat nyugtalanító hírek terjesztésére használják fel és hogy lesznek politikai spekulánsok, akik mindjárt

wisszaérkezésem után kormányválságra fognak számítani. Épen azért akarom mindjárt itt a pályaudvaron kijelenteni, hogy ezek a hírek a laptalank, hogy nem lesz válság és hogy a kormány bírja teljes bizalmamat. Nem önöknek mondom ezt, hanem azoknak, akik e híreket terjesztették, és kijelentem egyúttal, hogy mindazok, akik ily koholt híreket terjesztettek, közönséges politikai spekulánsok. Most már tudják önök, miniszter urak, hogy mihez tartás magukat. Visszatérve külföldről, még nagyobb buzgalommal óhajtom önökkel együtt folytatni azt a munkát, amely Szerbia jóllétének van szentelve."

Kréta kiűritése.

London, október 11. A porta válaszát a négy nagyhatalomnak Kréta ügyében hozzá intézett ügyüttes jegyzékére tegnap este kézbesítették a nagykövetteknek. A jegyzékben a porta elfogadja a nagyhatalmak követeléseit, de bizonyos kívánságokat fejez ki.

Konstantinápoly, október 11. A porta azt kívánja, hogy szuverénitásával jeleül Kréta szigetének három erődített helyén kis számú török helyőrség maradjon, de ezt a kívánságát az ultimátumtól függetlenül terjesztette elő. A négy nagykövetség a leghatározottabban visszautasít minden alkudozást az ultimátum módosítása iránt. A porta kívánsága ügyében a négy hatalmasság között, úgy látszik, még folyik az eszmecsere, mert az itteni nagykövetségek még nem kaptak utasítást. Az ultimátumban kitűzött határidő-csúttörőkön reggel jár le. Krétából azt jelentik, hogy olasz csapatok érkeztek oda.

Uj bolgár püspökségek.

Belgrád, október 11. A konstantinápolyi szerb követ jelentése szerint a porta a bolgároknak három új püspökséget biztosított Macedoniában. Azt mondják, hogy ez a orosz nagykövet erélyes közbenjárásának köszönhető. Belgrádi kormánykörökben a hír nagy nyugtalanságot keltett.

Francia minisztertanács.

Páris, október 11. A ma tartott minisztertanács e hó 25-ére tűzte ki a kamarák összeülését. A miniszterek megvitatták a sztrájkot és annak fokozatos megszűnését is. Delcassé külügyminiszter több folyó külügyet ismertetett és bejelentette, hogy több sárgakönyv van készülőfélben.

Kiutasított hírlapíró.

Páris, október 11. Jago-t, a Berlinben megjelenő „Kreuz-Zeitung“ itteni levelezőjét ma kiutasították Párisból, mert azt táviratozta lapjának, hogy Párisban kitört a forradalom és hogy a Bon-Marché lángokban áll. Münster gróf német nagykövet megtagadta a kiutasított érdekében való közbenjárását.

Spanyolország és Amerika.

Madrid, október 11. A kormány a végleges békeszerződés aláírásáig erős csapatkontingenst hagy Kuba-szigetén. Határozottan állítják, hogy a kormány a parlamentet a végleges békeszerződés aláírása után nyomban összehívja és az államszolgálat újjászervezésére vonatkozólag több törvényjavaslatot fog előterjeszteni.

A párisi strike.

Páris, október 11. A strikeolók nyugodtan viselkednek. A délelőtti folyamán csak három embert tartóztattak le a munka-szabadság megsértése címén. A hivatalos kimutatás szerint a munkához visszatért munkások száma az előző napokhoz képest 1200-ról 3000-re emelkedett.

HIREK.

Lapunk mai száma 16 oldal.

— A király érkezése. A király az eddigi megállapodások szerint pénteken este utazik el Schönbrunnból s egyenest Gödöllőre megy. Az udvartartás egyrésze már meg is érkezett Gödöllőre.

— Ebéd a miniszterelnöknél. Bánffy Dezső báró miniszterelnök ma este nyolcz órakor az osztrák és magyar kvótaküldöttség tiszteletére ebédet adott, melyre hivatalosak voltak:

Abrahamovics Dávid lovag, Apponyi Albert gróf, Beer Adolf dr., Dessewffy Aurél gróf, Dipauli József báró, Dumba Miklós, Falk Miksa dr., Fort József dr., Harkányi Frigyes báró, Hegedűs Sándor, Horánszky Nándor, Matkovic Sándor, Menger Miksa, Montecuccoli Miksa gróf, Pallavicini Ede őrgróf, Pulszky Ágost, Janda Herman, lovag Jaworsky Apollinár, Kaizl József dr., Láng Lajos, Lukács Antal, Lukács László, Steinwender Ottó dr., Széll Kálmán, Szmercsányi Pál püspök, Thun Ferencz gróf, Tisza Kálmán, Poose Ferencz, Schönborn Frigyes gróf, Schwegel József báró, Sochor Ede báró, Tomasics Miklós, Zedtwitz Károly Miksa gróf.

A meghívottak közül Apponyi Albert gróf és Horánszky Nándor nem jelent meg az ebéden.

— Árverés Zolánál. Párisból táviratozta tudósítónk: Ma akarták Zolánál a lefoglalt tárgyakat elárverezni, hogy a Dreyfus-ügyből kifolyólag támadt rágalmozási pörében a panaszosoknak megítélt kártérítési összeget, harmincezer frankot, behajtsák. Az árverés tökéletesen úgy történt meg, ahogyan hétfői tudósításunkban megírtuk. Reggel jelent meg a rue de Bruxellesen levő lakáson a bírósági végrehajtó. Zolán és Mirbeau kijelentették, hogy hajlandók a tartozást kiegyenlíteni, a bírón azonban azt felelte, hogy az árverést föltétlenül meg kell tartaniok s hogy délután egy órakor meg is kezdik. Erre az időre úgy mégtelt a szoba Zola barátjaival, hogy idegen vevő be sem férhetett már. Ott volt többek közt Octave Mirbeau író, Brumeau zeneszerző, Fasquelle, Zola kiadója és Clemenceau szerkesztő. Az első tárgyat, amit el akartak licitálni, egy barna diófa-asztal volt, ugyanaz, amelyen az árverezők dolgoztak. A haussier elkiáltja magát:

— Egy barnára festett diófa-asztal: száz franc!

— Százhusz franc! kiáltja valaki.

Erre közbeszólt Fasquelle kiadó:

— Harminczkétezer franc!

De már erre összenéztek a jelenlevők, noha vártak valami ilyesféle megoldást. Mivel harminczkétezer francnál többet senki sem ígért, a hivatalos személyek fölvetették a jegyzőkönyvet és az árverés folytatását szombatira tűzték ki. A furcsa licitáció jókedvre fakasztotta a jelenlevőket, s ahogy a hír végigfutott a kíváncsiaktól ellepelt utcán, nyomán a derűtség is eláradt. Most persze egyébről se beszélnek Párisban, mint erről az eseményről. Hanem azt senki sem tudja megérteni, hogy miért akarják az árverést folytatni?

— Egy express-karrier. A hivatalos lap, amelynek közleményei többnyire csak gondot szoktak okozni, ma két közleményével gondolatokat ébresztett ama kevesekben, akik elolvasták. Az egyik hírecske így szól:

„A vallás- és közoktatásügyi magyar királyi miniszter Fináczy Ernő dr. központi szolgálattételre rendelt királyi tanácsost, gimnáziumi igazgatót, miniszteri titkárrá nevezte ki.“

A másik hír, amely szerfölött pikánsnak teszi a dolgot, egy tömeges kinevezésről szóló királyi kézirat vége és ekképen hangzik:

„... és Fináczy Ernő dr. miniszteri titkárnak az osztálytanácsosi címet és jellegű díjmentesen adományozom.“

Kelt Bécsben, 1898. évi október hó 6-án.

FERENCZ JÓZSEF s. k.

Wlassics Gyula, s. k.*

Ennél gyorsabban sem jutott még előre „tanfűrű“ Fináczy ur mindössze — harmincznyolcz éves. Pályafutása, noha elég változatos, semmi kiemelkedőbb pontot nem mutat. 1880—81-ben a gyakorló főgimnáziumban tanított, onnét Pancsovára küldték, de három évre rá már visszahozták Budapestre és hivatalnoknak tették a miniszteriumba.

1888—89-ben államségélylyel beutazta Dél-Német- és Franciaországot, 1893-ban gimnáziumi igazgató — noha nem tanított — 1896-ban királyi tanácsos, 1898. október ötödikén miniszteri titkár lett és hatodikán már osztálytanácsos! Szó ami szó, rövid avancement. Fináczy ur, úgy látszik, „jól van beírva“ a közoktatásügyi miniszteriumban.

— Uj magyar nemes. A hivatalos lap ma száma közli, hogy a király Pollák Pongrácz mura-szombati járási főszolgabírónak, saját és törvényes utódai részére a magyar nemességet díjmentesen adományozta.

— Egy magyar nemes pályája. Régi magyar nemes családból származott Kürthy Béla, később aztán szívvel-lélekkel bécsi lett. Ott élt, mint muzsikusz gyermekkorától, Bécsben végezte a reáliskolát és konzervatoriumot. A bécsi konzervatoriumban nyerte az első zenei oktatást, aminek később egy katonazenekarban vette hasznát. Mint első hegedűs vált meg ez állásától és azóta nem volt hosszabb maradása sehol. Egymásután alakította meg a „szalon-zenekar“-okat, a quartett-társaságokat, járt Ausztriában mindenfelé, odaát volt Chicagóban is, de a szerencse sehol sem kedvezett neki. Pedig igazi művészlélek lakott benne, egész szenvedélylyel csüngött a zenén. Kitűnő hegedűs volt. Néhány héttel ezelőtt súlyosan megbetegedett és hitvese hiába ápolta gyöngéd odaadással, a sokat hányt-vetett férfi kiszenvedett. Negyvenhárom éves korában ragadta el a halál. Koporsójánál özvegyén kívül négy árva sirt. Ma kísérték Bécsben örök nyugalomra. A halottias kocsi után szomorúan halogtak a mások oly vidám bécsi népénekesek.

— Visontai interpellációja a békeegyesületben. Visontai Soma országgyűlési képviselő az orosz czárnak az általános lefegyverezés iránt tett indítványa alkalmából interpellációt intézett a miniszterelnökhöz, micsoda álláspontja van a kormányban és a külügyminiszteriumban a fölvetett nemzetközi kérdésben. A békeegyesületnek nagy öröme szolgált a felszólalás és a következő levelet írta a képviselőnek:

Nagyságod folyó hó 7-én a II. Miklós czár ő felsége lefegyverzési indítványa ügyében interpellációt intézett a miniszterelnök urhoz, mely folyó hónap 26-án nyert érdemleges és kielégítő választ.

Egyesületünk Nagyságodnak e lépését, mely a béke mozgalmában történelmi tény jelentőségével bír, már eleve a legnagyobb ügyelemmel kísérté és felette őszinte, igaz örömet érzett.

Kötelességünknek és érzelmeinknek teszünk tehát csak eleget, ha Nagyságodnak lelkes és ügybuzgó fellépéséért gratulálunk és arra kérjük, hogy elismerésünket és hálánkat szívesen fogadja. Remélve, hogy erős meggyőződésével a jövőben is sikra fog szállni valahányszor az emberiség szebb és jobb jövőjének előkészítése erre alkalmat nyújt, a közös szent ügy nevében már most kérjük kegyes hozzájárulását, hogy legközelebbi közgyűlésünkön választmányunk tagjainak díszes sorába iktathassuk.

Egyben intézkedtünk, hogy Nagyságodnak egyesületünk évkönyve és alapszabályai megküldjessenek.

Kiváló tisztelettel és hazafias üdvözlettel: A magyar szent korona országainak békeegyesülete nevében Kemény Ferencz titkár. Dr. Jókai Mór elnök, J. o. s. i. p. o. v. i. c. h. Géza ügyvivő alelnök.

— III. Béla király temetése. A budavári Mátyás-templomban serényen tartanak az előkészületek az Árpádházi királyi pár-temetésére, III. Béla király és felesége, antiochiai Anna csontereklyéit a minap hármasládába, illetőleg koporsóba tették. A legbelső fából, a középső üvegből és a külső rézből való. Az ereklyét ideiglenesen egyik kápolnában őrzik. A gyászünnepe napján, október 21-én, az egésztest művészi márvány-sarkofágba helyezik, a melyet most állítanak be a templom északi kápolnájába. A gyászünnepe végleges programját most állítja egybe a miniszterelnökség, míg az ünnepe egyházi részét és a szertartás módjait a hercegprímás állapítja meg.

— Tancsics síremléke. A Tancsics-bizottság e hónap 16-án, délután három órakor leplezi le Tancsics Mihály síremlékét a kerepesi-úti sírkertben. Az ünnepi beszédet Barabás Béla országgyűlési képviselő fogja mondani.

— A német császár podgyása. Vilmos német császár keleti útja dolgot ad a magyar vasutasoknak is. A császár podgyását és lovait Berlinből Magyarországon keresztül szállítják Konstantinápolyba. A héten már két gyorsvonat vitt háts paripákat Budapesten át Törökországba. Ma hajnalban pedig a keleti expressz-vonathoz külön kocsi volt csatolva. Ezen voltak a német császár holmijai utiladákban. A podgyász kíséretében a berlini udvari személyzet több tagja utazott Konstantinápolyba.

— Hiram Maxim a krédóban. Hiram Maxim, a Maxim-ágyú világhírű föltalálója, akinek tökéletes öldöklő szerszámán kívül több humánusabb találmányt is köszönhet a világ, ez idő szerint — rendőri felügyelet alatt van. Londonon át jön New-Yorkból a letartóztatás híre, mely a következőképen szól: Nagy föltűnést keltett itt Hiram Maximnak, a Maxim-ágyú föltalálójának letartóztatása. A letartóztatás egy Pongh-Keepsiebe való Helene Leighton nevű hölgy följelentésére történt hűtlen elhagyás és kétneség miatt. A panaszos hölgy azt állítja, hogy Maxim 1878-ban, egy törvénytelen gyermekük megszületése után nőül vette őt, aztán válás nélkül otthagya és eltérte a házassági bizonyítványt. Maximot erre a följelentésre Pongh-Keepsiebe vitték, ahol a rendőrségen kihallgatták, de biztosíték ellenében szabadlábra helyezték. Maxim azt vallja, hogy az egész pereskedés nem egyéb zsarolási kísérletnél s hogy neki csak viszonya volt Leighton kisasszonnyal, de feleségül nem vette. A törvényes felesége azért vált el tőle, mert megtudta, hogy viszonya van valakivel. Azóta folyton zsarolta és üldözte őt volt kedvese, aki valószínűleg Maxim öcsésével szötte ezt a komplotot. A meghurczolt föltaláló már visszautazott New-Yorkba, de a pör végleges elintézéseig rendőri felügyelet alatt marad.

— Kisiklott katonai vonat. Tegnap este a debreczeni állomásra — mint ottani levelezőnk írja — Püspök-Lapány felől katonákkal megrakott tehervonat érkezett. Debreczenből csakhamar tovább indították a vonatot, mely alig robogott a nyílt pályaudvarra, mikor kis hirtelen, hogy olyan katasztrófa nem történt, mely több emberéletbe került volna. A vonatvezető ugyanis nem vette észre a sötétségben, hogy a pályán három tinó áll s a mozdony elgázolta mind a három állatot, hogy szétroncsolt hústömeg gyanánt vetődtek a pályatestre. Eközben az egyik teherkocsi kisiklott, mire a katonákból, úgy az első, mint a másik két kocsiból vagy százan kiugrártak s többen zúzódást és könnyebb sérülést szenvedtek. Az első kocsi teljesen összezúzódott.

— Halottak napja. Közeledik halottak napja. A főváros tanácsa az idén is földiszított Deák Ferencz és Batthyány Lajos mauzoleumát, Kossuth Lajos és több jelesünk sírját.

— Megégett család. Borzalmas eset történt a debreczeni nagy csere-kaszálón. Kovács Ferencz báró családját — mint levelezőnk írja — éjféli felé borzalmas sikoltás ébresztette föl. Az ágy, amelyben kis lányuk feküdt, kigyuladt s mire a szülők az oltáshoz fogtak, az ágy lángokban állott és csak életük veszélyeztetésével szabadították ki a kis lányt. A gyermek azonban egy órai kínlás után meghalt. A szülők is súlyos égési sebeket szenvedtek.

— Gazdátlan örökség. Még a nyár folyamán szállott meg egy előkelő bécsi szállodában dr. Guido Bruno Charles de Freye san-franciscoi gyakorló orvos. Néhány nappal érkezése után meghalt. Szívujja ölte meg. Mikor máhát átkutatták, háromszázezer forint értékű zálogkötvényeket és részvényeket találtak ruhái közt. Ez az összeg mindegyik gazdátlanul hever a Bécsben székelő amerikai konzulátusnál. Hiányzik minden legcsekélyebb nyom, mely utbaigazítaná a konzulátust az elhunyt orvos családja felől. Junius végén érkezett Freye dr. Bécsbe. Tekintélyes külsejű, ötven év körüli ember volt. Ideges, szenvedő embernek látszott. Néha olyan nyilatkozatokat tett, melyek azt gyanították, hogy nem ura teljesen gondolatainak. Negyednapra érkezése után beszélt a szállodában,

hogy orvosnál volt, aki májkeményedést konstatait rajta. Hozzátette, hogy hidegvíz-kurával próbált majd haján segíteni és ezért másnap elutazik. Máhái rendezésével volt elfoglalva, mikor a szálloda személyzete kétségbeesett segélykiáltásokat hallott szobájából.

— Segítség! Víz!

Mire rányitották az ajtót, a földön feküdt az amerikai orvos, öntudatlan állapotban. Nyomban orvost hívtak, de ez már csak a beállott halált konstataitálhatta. A halálesetet bejelentették az amerikai konzulátusnak, mely intézkedett, hogy az orvos hagyatéka felügyelet alá helyeztessék. Semmit sem találtak a hagyaték közt, mely közelebbi adatokat nyújthatott volna az elhunyt kiléte felől. Csak a nagyszámu amerikai értékpapírok gyanították saját állításán kívül amerikai származását. Ha meghatározott időn belül nem jelentkezik örökös, úgy a háromszázezer forint az Egyesült-Államok tulajdonába megy át.

— 5:4800. Az „Országos Hirlap” sportrovatvezetője a budapesti versenyek mai utolsó napjára, mint tegnap olvasható volt, a következő lovakat tipelte első helyre:

- I. Dalffy,
- II. Jutka,
- III. Barnato II,
- IV. Néni,
- V. Palota,
- VI. Illusion.

A hatodik futamnál tudósítónk Illusion mellett Chryseist, vagyis az Üchtritz-istállót tipelte. Illusion nem futott, az Üchtritz-istállóból pedig Chryseis helyett Mini-t küldték ki.

Az „Országos Hirlap” jelöltjei (mint verseny-tudósításunkban olvasható) mind a hat futamban bejöttek első helyre.

Az, aki ma öt forinttal indult ki a versenypályára és első helyre kandidált lovainkra halmozva fogadott, (vagyis minden futamnál elért nyereségét rátette a következő futam jelöltjére) ezzel az öt forinttal négyezernyolczszáz forintot nyert.

Kitűnik ez a következő tabellából, amelyben a győztes lovak mellett feltüntetjük a totalisateur által fizetett kvótát és a tipeink szerint halmozva játszó közönség nyereségeit:

A győztes	A kvóta	A tét	A nyereség
I. Dalffy	5 : 14	5	14
II. Jutka	5 : 8	14	22
III. Barnato II.	5 : 16	22	70
IV. Néni	5 : 13	70	182
V. Palota	5 : 22	182	800
VI. Mini	5 : 30	800	4800

A tipelesek krónikájában majdnem páratlanul áll ez az eset. Sportrovatvezetőnk még az est folyamán számos üdvözetet kapott — telefonon és levélben — azoktól a kis Krözusoktól, akik a segítségével három óra alatt néhány ezer forinttal meggazdagodtak.

— Du Paty de Clam Debreczenben. Debreczenben tegnap este adták Dreyfus kapitányt. A karzat szakadásig megtelt és, mint levelezőnk írja, a magashól annyi átok hullott Dreyfus kapitány ellenségeinek a fejére és úgy megkönyezték az Ördögsziget szerencsétlen lakóját, hogy a karzati közönség izgatottsága kezdte nyugtalanítani a színészeket is. És nem ok nélkül, mert a karzat szakai türelmesen megvárták a színészeket. Amint az egyes színészek jöttek, a közönség aszerint fejezte ki érzelmeit, amilyen szerepet töltöttek be az egyes előadók. Így Odryt (Dreyfus kapitány) és Fáy Flórát (Dreyfusné) zajosan eljonezték, míg a peches Fenyérit, aki du Paty de Clam örnagyot személyesítette, a szó szoros értelmében meg akarták lincselni.

— Abczug!

— Üsd!

— Te vagy az áruló, nem a másik.

Fenyérinek tanácsolták, hogy térjen vissza az öltözőbe, mert a felháborodás óriási.

— De kérem én éhes vagyok, daczoskodott Fenyéri.

— Akkor választania kell a vacsora és a fejbeverés között, mert épen nem juthat el a Bika vendéglőig.

A színészek látván, hogy a tömeg nem akar széteszolni, mindenképen arra törekedtek, hogy Fenyéri ne mozduljon a színházból. Hoztak aztán egy közeli korcsnából eseséget, melyet Fenyéri kedveltenül költött el, egyre morfondirozva: — Sohasem fogom elfelejteni, hogy Franciaország miatt nem vacsoráztam.

— Szerencsétlenül járt kerékpáros. Végzetes módon adta meg az árát kerékpározó szenvedélyének Ritter Jakab 34 éves vállalkozó. Ma reggel a Teréz-köruton közvetlen a villamos sinpár mellett biciklizett, amikor eleje került egy villamos kocsinak. Ugyanakkor a kerékpár a sinek közé zökent és Ritter lebukott róla. A kocsi kerekei teljesen összemorzsolták. A halottat a bonczoló-intézetbe vitték.

— Mikszáth Kálmán összegyűjtött munkáit igen előnyös módon lehet megszerezni kiadóhivatalunk útján. A lapunk mai számában levő hirdetés erre nézve bő felvilágosítást nyújt s felhívunk mindenkit, hogy olvassák el a hirdetést, vágják ki a rendelő lapot s küldjék azt be aláírásukkal ellátva kiadóhivatalunkhoz.

Napirend.

Naptár: Szerda, október 12. — Római katolikus: Miksa pk. — Protestáns: Miksa. — Görög-orosz: (szeptember 30.) Gergely. — Zsidó: Tischri 28. — Nap két 6 óra 00 perczkor reggel, nyugszik: 5 óra 00 perczkor délután. — Hold két: 2 óra 16 perczkor éjjel, nyugszik 3 óra 09 perczkor délután.

A horvát miniszter fogad délelőtt 8—10 óráig. A főváros közgyűlése d. u. 4 ó. az új városházán.

Nemzeti múzeum: képtára, nyitva d. e. 9—1-ig. Többi tárai, köztük a néprajzi osztály is (csillag-utca 15. sz.) 50 krajczár belépődíj mellett tekinthetők meg.

Országos képtár az Akadémiában nyitva 9 órától délután 1 óráig.

A mezőgazdasági múzeum a városligeti Széchenyi-szigeten nyitva délelőtt 10—1-ig, délután 3—5-ig.

Szabadalmi levéltár nyitva délelőtt 9—1-ig.

Az iparművészeti társulat állandó bazarja nyitva 9—1-ig.

A „Hódoló diszfelvonulás”, Eisenhut Ferencz óriási körképe Városliget, Andrassy-ut végén, látható reggel 9-től este 6 óráig. Belépő díj 50 kr. Gyermekjegy 30 krajczár.

Az új országház kupolacsarnoka megtekinthető 10—1-ig 50 krajczár belépő díj mellett.

Természettudományi gyűjtemények múzeuma nyitva 10—12-ig. (Múzeum-körút 4.)

Rovargyűjtemény a nemzeti múzeumban nyitva 9—1-ig.

Az egyetemi fűvészkeret (Üllői-ut) nyitva reggel 8-tól este 5-ig.

Kereskedelmi múzeum a városligeti iparcsarnokban nyitva d. e. 9—12-ig és d. u. 3—5-ig.

Deák-mauzoleum a kerepesi-uti temetőben nyitva este 5 óráig.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

* Operaház. A minap egy íróból és művészből álló társaság az Ujházy-ügyet tárgyalta. Valaki megjegyezte, hogy teljesen közömbös az, hogy Ujházy hol játszik. A Nemzeti Színházban-e, vagy a Népszínházban, vagy a vidéken. Érdeklünk csak az lehet, hogy megtartsuk a magyar színművészetnek. Ha kimenne Bécsbe vagy Londonba, ez nagy veszteség lenne; de az, hogy a kerepesi-ut elején vagy pedig a kerepesi-ut és a József-körút sarkán vagy akár Hódmezővásárhelyt gyönyörködik benne a magyar nézőközönség, jóformán egyre megy. Az az előkelő írónk, aki ezt imigyen fejtegette, hozzátette, hogy Bécsben vagy Berlinben egészen más jelentősége van annak, ha a Burgszínház vagy a Schauspielhaus maga köré gyűjti a legkiválóbb művészeket. A bécsi Burg vagy a párisi Comédie „minta-színpad” kíván lenni, kettős rendeltetéssel. Ezek a színházak letéteményesei egy-egy nemzeti és színművészeti stílnak, amelyet féltékenyen őriznek. És minta-színpadok, mert annak a tömérdek idegének, kik Bécsben vagy Párisban megfordulnak, a leglökéletesebben mutatják be ez országok művészeti színvonalát. Vajjon nálunk megvannak-e egy ilyen „minta-színpad” előfeltételei? Nincsenek. A Nemzeti Színház nem ápol egy sajátos, egyöntetű stílt, Budapest pedig, sajnos, még kívül esik a nemzetközi idegenforgalmon és így nem kell attól félnünk, hogy az ideránduló angolok és norvégek lenéznek majd a Nemzeti Színházat.

Ebben az okoskodásban van némi rabuliztika, de van sok igazság is. Nekünk nincsenek művészi emporiumaink, amelyeknek okulására fennkelene tartani egy legfőbb minta-színpadot (hisz

vidéki színészetünk még igen kezdetleges) és az idegenek forgalma is igen csöndes. De ha már a Nemzeti Színház sem teljesíti a minta-színpad hivatalát, az Opera még kevésbé teljesíti azt. És ha végig nézünk egy-egy operai előadást, szinte örülünk, hogy az a bizottság, amely Budapesten az idegen forgalom emelése érdekében alakult, ugyancsak nem teljesíti kötelességét.

Ma este a „Zsidó nő“-t láttuk, fájdalom, igen gyöngye előadásban. Épen csak Vasquez grófnő (Recha) az, aki az Operaház női ensemblejében mint egyetlen oszlopos erő jelentkezik, aki csodaszép hangjával a zenei intézet különleges ségére. Ezt az ezüstsopránt megcsodálná a Koppenhágától Nápolyig bárholnan is idevetődő idegen. Örömmel tapasztaljuk, hogy a művész nő egyénisége is érdekesen bontakozik ki. Az ő jelene és jövője nagy vigasz nekünk az opera mai állapotában. Larizsat szép hanganyagáért többször erősen meglapsolták. fogyatékaikért tehát ne vonjuk most kérdőre. Neynek ma apró kellemetlenségei voltak és Kertésznek épenséggel nagyon gyöngye estéje. A zenekar csupa hétköznapi volt. Az új intendáns nem egy m ű i n t é z e t e t vett át, hanem egy m ű e m l é k e t, amelyet restaurálnia kell.

* **Egy magyar hegedű-iskola.** Kiváló hegedű-paedagogusunk, Bloch József, az országos zene-akadémia és a nemzeti zenede tanára, befejezte nagy művét, a „Hegedű-iskola“-t. Zenepiacunk vajmi ritkán gazdagodik egy ehhez hasonló értékes munkával, amely jóformán nélkülözhetetlen lesz zeneintézeteinkben. Szigorú szabatoság, friss és erős zenei szellem és világosság jellemzi ezt a magyar „Hegedű-iskola“-t. Megnyugvással tesszük tehát le a fiatal hegedűs-nemzedék kezébe. Most az ötödik füzet jelent meg belőle Nádor Kálmán-nál, ára 4 korona.

* **Guerrero Maria.** Ismeretlen név a mi közönségünk előtt, ismeretlen eddig a külföldön is. Csak a maga hazájában, Spanyolországban ismerik, csak ott tudják, hogy a legnagyobb spanyol művész, aki egy sorban áll a francziák, az olaszok legkiválóbb művésznőivel. Guerrero Maria most európai körútra indul és akik játszani látták, azt állítják, hogy mint egykor Sarah Bernhardt vagy Duse, diadalmasan fogja bejárni Európa minden színpadát. A művész tudunkkal B u d a p e s t r e i s e l l á t o g a t és hat estén fog játszani. Műsorát a régi és a modern spanyol írók műveiből állította össze. Többek közt Calderon, Leope de Vega, Moreto, Echegaray darabjait adja elő a spanyol színtársulat, amelynek élén a művész férje, Don Diaz de Mendoza gróf áll.

* **Kamarazene.** A budapesti kamarazene-egyesület ez idén hat rendezés estéjén kívül még két hangversenyt rendez, melyeken a Rosé és a Joachim-egyes-társulatok működnek közre. A hat rendezés estén részt vesznek: a Hubay—Herczfeld—Wald-bauer—Popper-négyes, Gmeiner Lulu (berlini) és Lichtenstein Dóra dalénekesnők, Roth Ernő, D'Albert Jenő, Polónyi Elemér és Foryay Sándor zongoraművészek. A tagok jegyeiket a „Harmonia“-ban a tagsági díj (10 forint) ellenében átvehetik; rendez helyeiket október huszonötödikéig tartják fenn. A rendkívüli estékre szóló jegyeket tetemesen leszállított áron vehetik és pedig 5 forint helyett 3 forint 50 krajczárért és 3 forint helyett 2 forintért a Joachim-estélyre, 4 forint helyett 3 forintért és 2 forint helyett 1 forint 50 krajczárért a Rosé-estélyre. Az egyesület olcsóbb bérletet is nyit hat estére 5 forintért.

* **A Cyrano de Bergerac Bécsben.** Ma este volt a bécsi Burgszínházban Rostand nagyszerű darabjának, a Cyrano de Bergeracnak premiérje. A színművet Fulda Lajos átdolgozásában adták elő s ha az átdolgozásban el is vészett az eredeti finomságok jórésze, a publikumot mégis elragadta a fiatal írónak világhírré vergődött műve. Különösen az első és a harmadik felvonás tetszett. Az előadás kitűnő volt, a szereplők részolgáltak a gyakran megújuló tapsviharra. — A Cyrano a budapesti Nemzeti Színházban is elő fogják adni. Ez lesz a szezon legszenzációsabb udonsága.

Az utolsó föllépés.

Hegyí Aranka ma este utoljára lépett föl a Népszínházban s ezután már csak a — Népszínházban láthatjuk. Ez pedig talán nem is tréfa, mert a mai estén mindenfelé beszéltek, hogy az a tiz csudálatosan melög este, amelyen Hegyí Aranka az ő publikumától bucsuzott, kivette a nyugalmából a Népszínház direktorát és Porzsolt mostan mindent elkövet, hogy a bucsuzó primadonnát kiváltsa a Magyar Színház kötelezőből. Talán már meg is tette, de ma este még nem akarta elárulni a titkot, nehogy az „utolsó föllépés“ szépségét megrontsa. S ez az utolsó föllépés ilyenformán nagyon érzékeny karakterű volt. Az első kép után a Népszínház tagjai összegyűltek a színpadon s a lebecsült függöny mögött bucsuztak el Hegyí Arankától. Szíriai Imre volt a szónokuk s dicséretére válik, hogy ez alkalommal sehogysem tudott szónokolni. Nagyon naiv dolgokat mondott össze-vissza, azután még sirva csókolta meg Hegyí Arankát. Ime a beszéd:

„Kedves Arankám! Ugy érzem é pillanatban, hogy nagyon háládatlan szerepre vállalkoztam ezúttal, amidőn egy szép asszonynak segíteni akarok a házasságtörésben, vagy mondjuk, a szokásban, aki elhagyni készül otthonát, régi bizalmas családi tűzhelyét... Feladatom nehézségét súlyosbíttja az a körülmény, hogy itt annyi leleskedő jó baráttal vagyunk körülvéve, akik mindnyájan szeretnék megakadályozni e szokást. Mert különben a dolog nem volna előttem olyan szokatlan és feltette nehéz. Hiszen nem egy szép asszonyt szoktattam én még már erről a színpadról, de bucsuzás nélkül és a nyilvánosság teljes kizárásával, mert előtünk színészek előtt a publikum olyankor nem létezik, legalább nem szabadna léteznie. De így — ennyi szem, ennyi jóbarát előtt — hogyan tehessem ezt? Hol találok gerutát a szokáshoz?... Hiszen leolvasom mindenkinek az arczáról, hogy kifütyülnek, vagy talán el is vernek, ha ezúttal elvállalt szerepemet — a szoktatást — el nem ejtem. De légy róla meggyőződve kedves Arankám, hogy ebben a megrendült családi frigyben, amelynek a te elhatározásod folytán, úgy látszik csakugyan a fináléjához érkeztünk, magam is szívesebben melléd állanék házi barátának — a szó legnemesebb értelmében — és a házigazdával, még a család többi tagjával inkább azt szeretném feléd kiáltani bucsuzás helyett, hogy: „Né menj el, maradj itt, majd meglátod, jobb lesz itt!“ De hát mi ebbe nem szólhatunk bele. Ezek olyan családi intimitások, amelyekbe a legjobb barát sem avatkozhatik a nélkül, hogy az illédség háttárait túl ne lépje...“

Am, ha csakugyan megmáshatatlant tény előtt állunk, úgy nem soká bucsuzunk, mert ez nagyon fájdalmas lenne mindnyájunkra nézve... Ne sokat beszéljünk! Ekesebben szól helyettem és helyetted is ez az előkelő izlés és szellem, amelyet te e családban megteremtettél. És most itt hagyod e családot — azt se tudjuk miért — kisurransz egy titkos ajtón, de ne feledd, hogy a nagy kapu tárva-nyitva marad előtted mindenkör és ez: a mi irántad való osztatlan, igaz szeretetünk.“

— Maradj itt! — kiáltott a beszéd végeztével a síró primadonnára katonásan Csatal Zsófi.

Hegyí Aranka csak állott, hagyta magát csókolni és ha a könyei nem folynak, az ember azt hihette volna, hogy már a függöny felgördülése előtt is az Olimpia nevű gépbábot játszta. De nagyon sírt.

— Menjen az öltözőjébe! — szolt rá Bokor, a karnagy. Mert féltette az előadást.

Az előadásért ugyanis igazán kár lett volna. A „Hoffmann meséi“ hármass női szerepében körülbelül legjavát produkálja Hegyí annak, amit tud. S ma is kitűnő volt. Ami azonban még sóssemit történt meg vele, ezen az estén egyszer kiesett a szerepből és a gép-Olimpia olyan gesztusokat is csinált, amelyekre Spallanzani mester nem tanította. Hajlongott, sírt, kezeit a szívére szoritotta stb. Ami pedig nem szokása a gépeknek. Igaz azonban, hogy még egy igazi gépnek is meg kellett volna elevenednie, ha látja, hogy a közönség belépésekor egyszerűen feláll a helyéről, virágokat szór a színpadra, tapsol és ujong, a zenekarból pedig azalatt hatalmas virágbokrékat és koszorúkat kezdenek feladni — tizet, huszat, a jó Isten tudja, hogy mennyit. Bizonyos, hogy koszorúkkal telt meg az egész színpad s ekkor hátra volt az igazi megle-

petés. Valami elképzelhetetlenül hosszú szalagot kezdtek a zenekarból felgöngyölni s mindenki azt leste, hogy ugyan mi lehet a szalag végén. S im egyszerre a vége — fölr e p ű l t. Három hóféh galamb. Mintha csak a színház bocsátott volna Hegyí Arankának rendelkezésére egy galambfogatot, amelyiken ugyan nem mehet messzire, de a Népszínházban, odahaza, dicsősége színhelyén igenis megmaradhat.

Az előadás itt egyszerűen megakadt. Husz perczig a közönség játszott és Hegyí Aranka volt meghatva. Aztán visszacserélték a szerepeiket és Hegyí játszott a meghatott közönségnek. S ez mégis csak szebb volt.

FŐVÁROS.

(Vizesés a Gellérthegyen.) A közmunkák tanácsa nem valami sok szép ideával dicsekedhetik, ámbár a főváros mostani fogyatékos csinoságának jórésze is a tanácsnak köszönhető. Most van egy gondolata, a melynek még nem igen akadt párja Budapest építésében. Valóságos kis tündérkertté varázsolná ez az eskütéri hid budai fejét. A híd két oldalára tágas parkot tervez a közmunkatanács, a Gellérthegy Pestre néző oldalát pedig gyönyörű varrommá akarja átalakítani. Az egész panoráma középpontja egy óriási vizesés volna, amely a hegytetőről zuhanna le a parkba. Az érdekes és figyelemre méltó tervet ma küldötték át a fővároshoz. Szinte bizonyosra vehetni, mit szólnak majd a dologhoz a torony alatt. Szép, szép, de nincs rá pénzünk. Ebben némi igazságot is mondanak, mivel igazán szép és okos dologra nagyon ritkán akad pénz a fővároshoz.

(Híd vagy alagut.) Az új országház környékére a Duna alá alagutat terveztek. Nem volt a tervnek semmi hibája, csak az, hogy az alagut pusztán vasuti közlekedésre szolgálhatott volna, továbbá hogy a lejárónak a Duna partjától óriási távolságra kellett volna esnie. A kereskedelmi miniszteriumban félig-meddig le is mondtak erről a tervről s most egy új híd építésének kérdésével foglalkoznak.

(Budapest a párisi kiállításon.) A főváros tudvalevőleg elhatározta, hogy az 1900. évi párisi kiállításon a székes főváros méltóságához illően vesz részt. A kiküldött kiállítási bizottság Halmos János alpolgármester elnöklése mellett elkészítette a kiállítási programot, melynek első részében a kiállításra javasolt tárgyak vannak felsorolva, a költségek kitüntetésével, második részében pedig a fővárosnak, mint municípiumnak költségei vannak tervbe véve. A felsorolt tárgyak nagy része építési tervek, térképek, festmények egész sora, továbbá minták, mely utóbbiak kisebb méretre vannak tervezve. A kiállítás összes költségei 118.280 forintra vannak előirányozva. Ebből tárgyak beszerzésére 68.280 forint, installacionális s egyéb költségekre 35.000 forint, a fővárosnak, mint municípiumnak kiadásaira 15.000 forint van fölvéve. Ez utóbbi összegben 5000 forint van fölvéve iparosok, segéd- és tanoncok támogatására, hogy a kiállításra utazhassanak, azt tanulmányozni. A megszavazandó összeget a jövő évi és az 1900. évi költségvetésbe veszik föl egyenlő arányban. A tanács e tervezetet pártoló javaslattal terjeszti a közgyűlés elé, mely holnap fogja tárgyalni s valószínűleg jóváhagyni a dolgot.

(A budai színház.) Herczegh Mihály dr. egyetemi tanár és Singer József dr. ügyvéd, mint említettük, ajánlatot tettek a fővárosnak, hogy Budán állandó színházat építenek, ha a főváros a Bomba-téren ingyen telket ad, azonfelül a Várszínház eladási árát és az épület tatarozására fölvett összeget kamat nélkül adja nekik kölcsön. A beadványt a fővároshoz nem sok szimpátiával fogadták és ma az ajánlkozók módosították kérelmüket. E szerint hajlandók a Bomba-téren kért ingyen telket megvásárolni is, de csak az alatt a feltétel alatt, ha a telek árát tiz év elteltével kell megfizetniük és a budai nyári színterben is az ő társulatuk játszik.

TÖRVÉNYKEZÉS.

— Gróf és hercegnő. Rendkívül érdekes válopörben döntött ma a budapesti törvényszék. A pörösködő felek: Zamojszky János László gróf s a felesége, herceg Pelissier-Malakoff Lujza Eugénia, akik 1881-ben léptek polgári házasságra Párisban. A hercegnő unokája III. Napoleon híres marsalljának, Pelissier tábornagnak, ki a krími háboru után kapta a Malakoffi-hercegi címet. Zamojszky grófot nemsokára elhagyta a hitvese s azóta a különféle bíróságokon kívül beleszóltak viszályukba XIII. Leo pápa, sőt maga II. Miklós orosz czár is. Mivel pedig a pápa által ez ügyben kiadott brevé téves, ma a magyar bíróság fejezte be ítélettel a rég húzódo válopört. Az eset részletei a következők:

Annak idején Zamojszky gróf és Pelissier hercegnő a szajnamelléki prefektustól kaptak házasságlevelet, de ez egyuttal arról is tanúságot tett, hogy Warkovszky orosz követségi jogtanácsos a czári ukáz alapján kijelentette, hogy a házasság érvénytelen. Ennek nyilvánította, mert a hitvesek orosz alattvalók s Oroszországban polgári házasság nincsen. Később Zamojszky gróf házasságát a pápa megsemmisítette s a czár elrendelte, hogy országában a pápai brevét kihirdessék. A férj időközben megszerezte az osztrák, majd évek múlva a magyar honosságot s pörét a budapesti törvényszék elé hozta. E helyütt aztán a gróf kérése az volt, hogy miután a hercegnő ok nélkül elhagyta a házat, kötelezzék a visszatérésre s ha nem tenné, vegye a bíróság ezt bontó oknak s ez alapján oldja fel a házasságot. Mielőtt a törvényszék érdemben határozott volna, felhívta Zamojszky grófot, hogy igazolja házasságának a francia törvények szerint való érvényes voltát. Erre a felperes azt felelte, hogy e tekintetben nem bizonyíthat, azt csak francia bíróság állapíthatja meg s mikor erre nézve új felhívást intéztek hozzá, felebbezett a királyi táblához, hivatkozván a magyar honosságára, melynél fogva házassága felett is csak magyar bíróság mondhat döntő szót. A másodbíróság helyeselte e felfogást és utasította a törvényszéket, hogy hozzon ítéletet, mert téves a pápai brevé, mely Zamojszky grófot orosz alattvalónak jelentette ki. Ilyen előzmények után ma ült össze a törvényszék Pécs Imre dr. elnöklése alatt és Goezigh József bíró előadása alapján a gróf és a hercegnő házasságát felbontotta.

— A nevelőné keztüti. Harmadéve egy csinos, szőke leány jött Rosenberg Márk üzletéhez keztüti venni. A kisasszony sokáig válogatott az eléje rakott keztüti között, de csak nem talált kedvére valót. Egyszerre csak rákiáltott a kereskedő:

— Kisasszony, ön keztüti lop!

Ezzel kiragadta a leány kezéből az esernyőt, felnyitotta s csakugyan két pár glacé keztüti hullott ki belőle.

G. Ella nevelőné — ez volt a kisasszony neve — nagyon elszégyelte magát és fűt-fát ígért, csak hogy a dolog titokban maradjon. Erre Rosenberg hajlandó is volt — ötven forintért. Megakadtak és G. Ella, mert ennyi pénz nem volt nála, egyelőre odaadta három forintját és két aranygyűrűjét.

A kisasszony hazament és elmondott mindent urnőjének, Steiner Sámunénak és Liebold Ferencz mérnöknek, aki abban az időben vőlegénye volt. Persze úgy adta elő a dolgot, hogy a keztütilopás nem igaz. A nevelőné, Steinerné és a mérnök rögtön visszamentek a boltba, hogy a leány pénzét és ékszereit visszaköveteljék. Amint beléptek, Rosenberg a nevelőnőre mutatva, így szólt:

— Ez lopott!

Erre Liebold Rosenberget kétszer arczul ütötte és Steinernével együtt fenyegette, hogy becsukatja, ha nem adja vissza a leány holmiját.

Rosenberg feljelentette a mérnököt és Steinernét, zsarolás, valamint becsületsértés miatt. A

panasz dolgában két tárgyalás is volt már, de csak ma fejezhetők be Agoraszto bíró elnöklése mellett. Két tanut hallgattak ki ma, Fehér Bélát és Rosenberg Etelt, akik azonban ma már csak homályosan tudtak visszaemlékezni. A törvényszék Houdasz királyi ügyész vád- és dr. Sagh Manó érdekes védőbeszéde után a zsarolás alól felmentette a vádlottakat, de a becsületsértésben vétkesnek nyilvánította őket s Liebold mérnököt ötven forint, Steinernét pedig tíz forint pénzbüntetésre ítélte.

— Teljes ülés a kurlán. A kurián ma délelőtt tíz órakor teljes ülés volt, amelyen Zsembery Kálmán és Horváth Kálmán újonnan kinevezett kuriai bírák tették le a hivatali esküt. Az elnök Szabó Miklós melegeen üdvözölte a két új kuriai bírót, akik viszont megígérték, hogy egész buzgóságukat új állásuknak fogják szentelni. Zsembery Kálmánt az első, Horváth Kálmánt pedig a második polgári tanácsba osztották be.

— Nemzetközi betörők. Azt a betörőbandát, melynek tagjai legutóbb Bécsben és Budapesten sőt a követek el az ékszerboltok feltörését, a rendőrség tegnap átszállította törvényszék fogházába. A bíróság Czekéliusz Marczel bírót bízta meg a vizsgálat vezetésével. A szépszámu társaság fogságban levő tagjai ezek: Liebermann Sándor, Ellinger Nánán, Wohl Sámuel és Glancz Ignác notórius betörők, továbbá az orgazdák: Rösler Zsigmond, Lusztig Ferencz és Kohn Lipót ékszerészek s ezeken kívül még özvegy Klapp Manoné, Gintel Emma, Stedra Katalin és Stempler Teréz. A bírósághoz Rösler ékszerész nevében dr. Gulli Soma ma szabadlábra helyezését folyamodott, de a kérés felett csak holnap határoz a vizsgálóbíró. A banda működő tolvajai közül négyet Bécsben is elfogtak.

SPORT.

— Hyams állapota. A minap Grenadine-ról oly szerencsétlenül lebukott Hyams jockey állapota; mint értesülünk, annyira kedvező, hogy pár nap múlva elhagyhatja a vöröskereszt-kórházat. Hyams már ma a lóversenyre akart kimenni, de az orvosa megtiltotta. Hyams reméli, hogy az Ausztria-díj napján már újra nyeregbe szállhat, amikor Debutante-t kell lovagolnia.

Az őszi lóversenyek.

(Utolsó nap.)

Szép őszi délután kedvezett a mai versenyeknek, melylyel a budapesti turiszézon is befejeződött. A budapesti közönségre már kevésbé bírnak értékkel azok a hátralevő futamok, amelyek a bécsi októberi meetingen az esztendő betárlják. A hangulat is olyan volt ma künn a lóversenyteréren, mint mikor a végét járja. A bokmakerek olyan elégedett ábrázattal tekintettek szét a ketreczükben, mint az a jockey, mely a táveszlopnál a legnagyobb hídgyérrrel pislog hátra a vert mezőnyre. A van Walpoolnak jó orra volt, amikor négyesziendei látólet után újra lejött Budapestre a fogadási könyvvel és a nagy táskával, mert sohasem volt nálunk olyan jó esztendeje, mint az idén.

Az utolsó versenynap a papirformát is diadalra juttatta, mintha azt proklamálta volna, hogy a jockeyk a legnagyobb lelkiismerettel tesznek eleget kötelességüknek.

A mai nap főeseménye a negyvenézer koronás szent László-díj volt, melynek küzdelméből kibukant a kétévés évjázatának legjobb lova. Péchy Andor Barnató II-je kétségtelenül a legjobb kétévés, mely mai elég biztos győzelmével a jövő évi derby hősvé emelkedett. A Bauminet-Jessica-mén már külseje után is ítélve derby-ló impreszióját teszi a szemlélőre. Festetich Tasziló gróf Guardian-ja, mely csak nyak-hosszal volt második Barnató II. mögött, a jövő év klasszikus futamaiban előreláthatólag szintén számottevő ellenfél lesz, ellenben a csodálónak bíresztelt Timár újra visszaesett a letűnt nagyságok közé, amilyenek Doppeladler, Dominik és Ronny. A Balvány-csikó ném sayer, rövid versenyekben azonban, azt hisszük, sikerrel fog szerepelni.

A részletes eredmény a következő:
I. Weiler-handloap. Díj 2000 korona. Távolság 2000 méter.

1. Lov. Lederer S. Dalfly 50 kilogramm, lovagolta Gilchrist.
 2. Szembere M. Félenk 47.5 kilogramm, lovagolta Clemens.
 3. Gróf Hunyady I. Dainty 54.5 kilogramm, lovagolta Poole.
- Futottak még: Geist G. Grumbler 56.5 kilogramm, lovagolta Sharpe. Zangou J. Kadmea 51 kilogramm, lovagolta Sydenham. Róthoczky L. Lapály 49.5 kilogramm, lovagolta Finan.

Bírói ítélet: Négyhosszal könnyen nyerve, három hösszal harmadik.

Idő 2 perc 13 másodperc.

Totalisateur: 5 : 14. — 1 forintos helyen 5 : 18, 30 krajczáros helyen 5 : 18. — Helyfoglalások: I. 25 : 40; II. 25 : 39.

A többi ló quótája győzelem esetén: 5 : 14 Felénk, 5 : 21 Dainty, 5 : 37 Grumbler, 5 : 95 Kadmea, 5 : 145 Lapály.

Könyvfogadások: 2 Félenk, 2.5 Dalfly, 3.8 Dainty, 7 Grumbler, 10 Kadmea, 12 Lapály.

Versenytérték: 1960 korona, 599 korona a másodiknak, 40 korona az egyleti pénztárnak.

II. Eladó háromévesek pályverseny-handloapja. Díj 2000 korona. Távolság 2800 méter.

1. Mr. C. Wood Jutka 61 kilogramm, lovagolta Heep.
2. Mr. Go-on Siegesthale 62.5 kilogramm, lovagolta Buchenhardt.

Bírói ítélet: Húsz hösszal fellátva nyerve.

Totalisateur: 5 : 8. — 1 forintos helyen 5 : 8, 30 krajczáros helyen 5 : 7.

Siegesthale quótája győzelem esetén: 5 : 8.

Könyvfogadások: 1 1/2 reá, Jutka, pári Siegesthale. Versenytérték: 2000 korona, 320 korona a másodiknak.

A győztesre ajánlat nem történt.

III. Szent-László-díj. Díj 32.000 korona. Távolság 1400 méter.

1. Péchy A. Barnató II. 58 kilogramm, lovagolta Sharpe.
2. Gr. Festetich T. Guardian 58 kilogramm, lovagolta Heep.
3. Br. Springer G. Féerie 51.5 kilogramm, lovagolta Wilton.

Futottak még: Gr. Festetich T. Hortobágy 58 kilogramm, lovagolta Marsh. Dreher A. Brodler 58 kilogramm, lovagolta Smith. Lovag Lederer S. Timár 56 kilogramm, lovagolta Peake. Br. Podmaniczky G. Ozon 58 kilogramm, lovagolta Poole. Dr. Russó B. Inländer 58 kilogramm, lovagolta Gilchrist. Mr. G. Wood Bokton 58 kilogramm, lovagolta Adams.

Bírói ítélet: Nyakhosszal nyerve, három hösszal harmadik, két hösszal negyedik.

Idő: 1 perc 30 másodperc.

Totalisateur: 5 : 16. — 1 forintos helyen 5 : 16, — 30 krajczáros helyen 5 : 15. — Helyfoglalások: I. 25 : 45, II. 25 : 191, III. 25 : 250.

A többi ló quótája győzelem esetén: 5 : 18 Timár, 5 : 30 Boston, 5 : 35 Guardian és Hortobágy, 5 : 38 Brodler, 5 : 65 Inländer, 5 : 224 Féerie, 5 : 284 Ozon.

Könyvfogadások: 2 1/2 Barnató II. és Timár, 6 Boston, 8 Brodler és Hortobágy, 16 Inländer, 20 Guardian, 25 Féerie és Ozon.

Versenytérték: 34.000 korona, 6000 korona a másodiknak, 3000 korona a harmadiknak, 80.800 korona az egyleti pénztárnak.

IV. Kelenföldi-díj. Díj 2000 korona. Távolság 1400 méter.

1. Egyedi A. Néni 59 kilogramm, lovagolta Griffiths.
2. Gr. Hunyady I. Fille 57 kilogramm, lovagolta Clemens.
3. Dreher A. Billnitz 58.5 kilogramm, lovagolta Smith.

Futottak még: Gr. Degenfeld I. Szeszély II. 57 kilogramm, lovagolta Barker. Br. Uchritz Zs. Perle rose 57 kilogramm, lovagolta Sharpe.

Bírói ítélet: Ötgyed hösszal könnyen nyerve, kéthösszal harmadik.

Idő 1 perc 30 másodperc.

Totalisateur: 5 : 18. — 1 forintos helyen 5 : 18, — 30 krajczáros helyen 5 : 18. — Helyfoglalások: I. 25 : 41, II. 25 : 78.

A többi ló quótája győzelem esetén: 5 : 19 Szeszély II., 5 : 25 Perle rose, 5 : 28 Billnitz, 5 : 40 Fille.

Könyvfogadások: 1 1/2 Néni, 3 Szeszély II., 4 Billnitz, 6 Fille és Perle rose.

Versenytérték: 1870 korona, 480 korona a másodiknak.

V. Eladók handloapja. Díj 2000 korona. Távolság 1600 méter.

1. Mr. C. Wood Palota 48.5 kilogramm, lovagolta Slack.
2. Gr. Wenckheim D. Nur neune 57.5 kilogramm, lovagolta Adams.
3. Wahrmann R. Jammersfelsen 49.5 kilogramm, lovagolta Wilton.

KÖZGAZDASÁG.

Közgazdasági távirat.

New-York, október 11.

	okt. 11. cents	okt. 10. cents.
Buza szeptemberre	—	—
„ májusra	70 ⁵ / ₈	70
„ decemberre	70 ⁹ / ₈	63 ⁷ / ₈
Tengeri decemberre	35 ⁷ / ₈	35 ¹ / ₈

Chicago, október 11.

	okt. 11. cents	okt. 10. cents
Buza decemberre	64 ⁶ / ₈	63 ⁶ / ₈
Tengeri decemberre	30 ⁴ / ₈	29 ⁷ / ₈

Mezőgazdaság.

Az állami telepek gyümölcsfáinak és csemetéinek árszabályozása. A különböző állami intézetek által előállított fák és csemeték ára eddig eltérő volt és amíg az állami faiskolák az oltott fákat kor- és fajkülönbség nélkül 25 krajczárért adták el a közönségnek, addig más intézetek ugyanily, vagy még gyengébb olványokat 35—60 krajczárért értékesítették. Ezenkívül téves vélelem folytán a közönség e gazdasági fákat az éves magcsemeték áránban követelte, amiből vitás esetek keletkeztek. Ugyancsak ily árkülönbségek fordultak elő az állami telepeken a szőlővesszők és szőlőjtrányoknál is. Ezen állapotokon segítő: Darányi miniszter most úgy a fák, mint a csemeték és szőlővesszőkre nézve az árakat egyöntetűen és méltányosan szabályozta, mely szabályozás következtében az elsőrendű magastörzsű oltott fák ára 40 krajczárban, az ugyancsak elsőrendű fémagas törzsűek pedig 30 krajczárban lett ugyan megállapítva, de viszont a másodrendű — továbbá a csonthéjas feltörpe fák ára 20 krajczárra lett leszállítva. A lehető legolcsóbbra lettek leszállítva az amerikai szőlővesszők árai is. Egyéb csemetékben, oltóvesszők és fűzdugványokban a régi és az új árak között alig van jelentékeny különbség. A miniszternek ezen árszabályozással nemcsak az a szándéka, hogy az árak a fa korához és minőségéhez képest igazságos arányba kerüljenek, hanem így reméli elérni azt is, miszerint a vagyonszűkebb közönség szükségletét nem kizárólag az állami telepekről fedezvén, több fa marad vissza a telepeken rendelkezésre oly célból, hogy azokból főleg kis parasztagdák, lelkészek és tanítók legyenek ingyenesen részesíthetők. Az új árszabály, szintúgy az állami telepeken készletben levő és kiadható fák és csemeték-jegyzéke, az országos gyümölcsészeti miniszteri biztostól (földmívelésügyi miniszter), valamint az egyes állami intézetek és telepektől ingyen megkaphatók.

Kőbányai sertéspiac, okt. 11. Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronkint 400 kilogrammon felüli sulyban) — krajczár. Közép (páronkint 300—400 kilogramm sulyban) — krajczár. Fialat nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli sulyban) 50⁵/₈—51⁵/₈ krajczár. Közép (páronkint 251—320 klgig terjedő sulyban) 51¹/₂—52 kr. Könnyű (páronkint 250 klgig terjedő sulyban; 52—53 kr. Szerbiai: Nehéz (páronkint 260 klg. felüli sulyban) 50—51 krajczár, közép (páronkint 240—260 kilogramm sulyban) 50—50¹/₂ krajczár. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő sulyban) 47—50. — krajczár. Sertéslétszám: 1898. okt. 9. napján volt készlet 45729 darab, okt. 10-én felhajtott 40 db, október 10-én elszállított 769 darab, október 11-ére maradt készletben 40000 darab, A hizott sertés fizetési irányzata változatlan.

Budapesti konzum-sertésvásár, okt. 11. A ferencvárosi petroleum raktárnál levő székesfővárosi konzum-sertésvására 1898. okt. 10-én érkezett 617 drb. Készlet 136 darab, összes felhajtás 753 drb. Elszállított budapesti fogyasztásra 473 drb, elszállítatlan maradt 280 drb. Napi árak: 120—180 kilós 52—54 kr, 220—280 kilós 52—54 krajczár, 320—380 kilós 50—54 kr, öreg nehéz 47—48 krajczár, malacz 40—44 krajczár. A vásár hangulata élénk volt.

Budapesti borjuvásár, október 11. A mai vásárra felhajtottak 295 drb. helyi 30 darab rugott és 59 öltött bécsi borjut. Napi árak: Belföldi borju 34—49 forint, kivételesen 50 frt, 100 kilonkint rugott borju 18—24 forint, 100 kilonkint bécsi öltött borju 50—60 forint, 100 kilonkint.

Bécsi sertésvásár, október 11. A mai sertésvásáron bejelentettek 10246 darabot, ebből a vásár elején felhajtottak: 4553 darab fiatal sertést

Futottak még: Gróf Andrássy T. Bora 44 kilogramm, lovagolta Sands. Szászberéki ménes Ara 55 kilogramm, lovagolta Peake. Mr. Dorryt Katinka 57 kilogramm, lovagolta Barker. Gróf Eszterházy Miklós Moring 62 kilogramm, lovagolta Clemason.

Bírói ítélet: Nyakbósszal biztosan nyerve, két-hosszal harmadik.

Totalisateur 5 : 22. — 1 forintos helyen 5 : 28. — 30 krajczáros helyen 5 : 30. — Helyrefogadások : I. 25 : 55. II. 25 : 63.

A többi 16 quótája győzelem esetén : 5 : 20 Bora, 5 : 22 Ara, 5 : 25 Nur Neune, 5 : 43 Katinka, 5 : 72 Jammerletzen, 5 : 76 Moring.

Könyvfogadások : 3 Ara és Bora, 4 Palota, 4⁵/₈ Nur neune, 6 Katinka, 12 Jammerletzen és Moring.

Versenyérték : 1960 korona, 240 korona a másodiknak, 110 korona az egyelői pénztárnak.

A győztesre ajánlat nem történt.

VI. II. oszt. Eladóverseny. Díj 3000 korona.

Távolság 1000 méter.

1. Br. Üchtritz Zs. Mini 49⁵/₈ kilogramm, lovagolta Poole.
2. Tränkel A. Canterbury 55⁵/₈ kilogramm, lovagolta Huxtable H.
3. Mr. Siltan Isolda 54 kilogramm, lovagolta Smith.

Futottak még: Br. Königswarter H. Sandwich 55⁵/₈ kilogramm, lovagolta Adams. Dreher A. Sardelle 49⁵/₈ kilogramm, lovagolta Bulford S. Keczer M. Gagarm 55⁵/₈ kilogramm, lovagolta Gilchrist. Mr. Newmarket Elfe 49⁵/₈ kilogramm, lovagolta Marsh. Br. Springer G. Jane Eyre 55⁵/₈ kilogramm, lovagolta Wilton. Szemere M. Grimaldi 46 kilogramm, lovagolta Lovász. Wahrmann R. Round the corner 57 kilogramm, lovagolta Peake. Zangen J. Oculi 50⁵/₈ kilogramm, lovagolta Zangen.

Bírói ítélet: Egy hosszal biztosan nyerve, egy-hosszal harmadik.

Idő 1 perc 2 másodperc.

Totalisateur : 5 : 30. — 1 forintos helyen 5 : 28. — 30 krajczáros helyen 5 : 20. — Helyrefogadások : I. 25 : 61. II. 25 : 275.

A többi 16 quótája győzelem esetén : 5 : 18 Sandwich, 5 : 35 Isolda, 5 : 43 Round the corner, 5 : 47 Grimaldi, 5 : 56 Gagarm, 5 : 67 Sardelle, 5 : 86 Canterbury, 5 : 93 Elfe, 5 : 122 Jane Eyre, 5 : 308 Oculi.

Könyvfogadások : 3 Sandwich, 4 Grimaldi és Mini, 5 Round the corner, 8 Elfe, 10 Canterbury, Gagarm, Isolda, Jane Eyre és Sardelle, 20 Oculi.

Versenyérték : 2970 korona, 509 korona a másodiknak.

A győztesre ajánlat nem történt.

A HIVATALOS LAPBÓL

Kinevezések. A belügyminiszter Bosnyák Zoltán dr. miniszteri titkári cím és jelleggel felruházott segédtitkárt valóságos miniszteri titkárrá, Máriássy Barna címzetes miniszteri segédtitkárt és ifj. Kautz Gyula miniszteri fogalmazót valóságos miniszteri segédtitkárrá, Nicolics Sándor dr. miniszteri segédfogalmazót miniszteri fogalmazóvá és Csörgeo Zoltán fizetés nélküli miniszteri segédfogalmazót valóságos miniszteri segédfogalmazóvá nevezte ki.

Árverések a fővárosban. Mahrer Gábor ingóságai Hungári-ut 96. október 13. Stauber Károly ingóságai Akácfa-utca 52. és Nyár-utca 34. október 12. Lauter Manó ingóságai Kerepesi-ut 21. október 31. Özv. Ozotky Klára ingóságai Zöldfa-utca 43. október 2. Wertheimer M. Géza ingóságai Uri-utca 26. október 12. Horváth Dezső ingóságai Almássy-ut 4. október 12. Pintér Erzsébet ingatlanai Alkotmány-utca 22. november 5. Ifj. Knittel Károly ingóságai Hölgy-utca 18. október 13. Jegg János ingóságai Sörház-utca 6. és Mérlig-utca 12. október 15.

A vidéken. Hegedus Imre ingóságai Pusztá-Kurjában (Mezőtúr) október 27. Hajas István ingatlanai Medves (Temesvár) községében október 31. Ifjabb Baranyi Miklós ingóságai Farkasfalván (Halmi) október 14. Dobra Jakabné ingatlanai Déván október 29. Festetics Andor gróf ingatlanai Alsó-Zselesten (Sárvár) október 25. Özv. Karikó Józsefné ingatlanai Nagy-Ígmánd (Komárom) községében október 28. Medzi-rádszky Miksa ingóságai Berettyó-Ujfaluban október 24. Simsovits Dávid ingatlanai Técsőn november 2. Gallu Demeter ingatlanai N.-Szt.-Miklóson november 9. Nagy Erzsébet ingatlanai Miskolcson október 31. Spitz Sándor ingóságai Csepében (Halmi) október 24. Splényi Antal báró ingatlanai Hosszhaszón október 28. Dalnoki József ingatlanai Deésen október 2.

Pályázatok. A devecseri (Veszprém) járási orvosi állásra, a kolozsvári javítóintézetnél kertész-munkavezetői állásra, a budapesti pénzügyigazgatóság kerületében több pénzügyi ügyosztályi állásra, a győri törvényesnél telekkönyvi átalakító díjnoki állásra, a topánfalvi (Torda) járásbírósnál román hitel tolmácsi állásra lehet a folyamodványokat benyújtani.

NYILT-TÉR.

Figyelmeztetés.

Barátaim és jó ismerőseim tájékoztatásul szükségnek tartom kijelenteni, hogy Bölöny Dezsőt sem a munkán, sem a jelenben nem bíztam meg baráti szívessegek effektuálására s a jövőben sincs szándékom ezt tenni.

Budapesten, 1898. október hó 11-én.

Bölöny Ödön s. r.

5383 darab magyar hizott sertést, összesen 9936 darabot. A nagy felhajtás következtében irányzat lanyha. Jegyzések : kilogrammonként élő sulyban (a fogyasztási adót nem számítva) elsőrendű sertés 44—45 krajczáron, középmínőségű sertés 42—43 krajczáron, könnyű sertés 38—41 krajczáron, fiatal sertés 35—46 krajczáron.

Pénzügy.

Kamatlábemelés. Az osztrák-magyar bank minden valószínűség szerint már holnap fel fogja emelni a kamatlábat alighanem egy fél százalékkal. Legalább erre vall az az intézkedése, hogy a bécsi tőzsdén ma már csak holnapra eszkomptált váltókat. A kamatláb-emelést azzal fogják indokolni, hogy a külföldi pénzpiacok helyzetét ignorálni nem lehet és a váltóárfolyamok alakulása kötelességévé teszi a banknak, hogy érczkészlete védelméről gondoskodjék, annál is inkább, mivel ép a bank érczkészlete volt az, amely eddig is a kereskedelmi mérleg passzívumát fedezte.

Osztrák fegyvergyár. Az osztrák fegyvergyár-részvénytársaság Bécsben tartott mai rendes közgyűlése izgalmas vita és Tauszig alelnöknek az ellene és az igazgatótanács ellen a társaság ügykezelése miatt intézett támadásokra adott válasza után elfogadta az igazgatótanácsnak azt az indítványát, hogy az 1,469.712 forintra rugó veszteséget a tartalékalaphól fedezzék és az 1898. szeptember 1-én esedékessé vált szelvényekért kifizetett 5 százalékos részvénykamatokat, 210.000 forintot szintén a tartalékalaphól vegyék ki. Azután újra megválasztották az eddigi igazgatótanácsosokat, kivéve Hahn és Országh igazgatótanácsosokat, akik a választást nem fogadták el. Rosenfeld és Scharf azt indítványozták, hogy a mérleg megvizsgálása és annak a rendkívüli-közgyűlésen való előterjesztése végett a részvényesek sorából öttagú bizottságot válasszának, de az indítványt a közgyűlés elvetette.

Aradmegyei polgári takarékpénztár. Már reggeli lapunkban megemlékeztünk arról, hogy az intézet válságba jutott. Eleintén arról volt szó, hogy a válságba jutott intézet fuzionál egy másik aradi intézettel, de ezt a tervet elejtették és most azon fáradoznak, hogy a csőd elkerülésével a felszámolást lehetővé tegyék. Megnyugtatóul közlik, hogy a záloglevelek fedezete teljes mértékben megvan és hogy a hitelezők teljes kielégítést remélhetnek. Az aradi pénztézetek igazgatói és az érdekelt budapesti pénztézetek képviselői napok óta tanácskoznak a likvidáció felől. Lehetővé akarják tenni a csőd elkerülését. Körülbelül meg van a meg egyezés, úgy, hogy a likvidáció valószínűleg sikerülni is fog. A megállapodás ez : Kétszáz ezer forintra van szükség a sima likvidáció keresztülvitele céljából. Ennek fedezetére negyvenezer forintot adnának az aradi pénztézetek, negyvenezer forintot a budapesti érdekelt pénztézetek, nevezetesen a Pesti Hazai Első Takarékpénztár és a Magyar Általános Takarékpénztár, százhuszezer forintot adnának az érdekelt igazgatók és a felügyelőbizottsági tagok. Az aradi pénztézetek megszavazták a 40.000 forintot. A budapesti pénztézetek még nem nyilatkoztak : Kell Lipót dr. aradi ügyvéd Budapestre fog utazni ezelelől. A százhuszezer forintból, amit még azonkívül fedezni kell, nyolcvanezer forintot már jegyezték. Ha összegyűl a 200.000 forint, akkor abból a következő sorrendben történik a likvidáció : Először is a betevőket elégitenék ki, másodsorban a pénztézetek váltótartozásait, harmadszor a budapesti pénztézetek negyvenezer forintját és negyedszer a részvényeseket, amennyiben még nekik is jut valami.

Ez ügyben Aradrol még a következőket jeleltük : A polgári takarékpénztár válságát az idézte elő, hogy a Krivány esetével kapcsolatban azt híresztelték, hogy ott félmillió sikkasztás fordult elő, mely hír hazug volta dacára is, a betevők megröghanták a pénztárt és az több százezer forintot ki is fizetett ; újabb tételt azonban az intézet

az általános bizalmatlanságból folyólag nem kaphatott. Másik oka a válságnak az volt, hogy ingatlanokra másodhelyen való betáblázásra tulthitelt nyújtottak, amely hitel most nem értékesíthető és a központi szállóba épített összeg és nagyobb folyószámlakövetelések az üzem rendes folyamát megakasztották. — Hozzájárult még ezekhez az a körülmény, hogy Mandl bécsi escompteur az intézetnek a hitelt megtagadta. Az igazgatóságot még azzal is vádolják, hogy ingatlanokra tulthitelt nyújtott, amivel lehetővé tette egy konzorciumnak, amelyben igazgatósági tagok voltak, a vásárolt latifundiumok hasznahajtó parcellázás általi másodélarusítását. A négy helyi pénzügyintézet megkísérelte az aradi piac érdekében segíteni és a tárgyalásra a pesti hazai takarékpénztár Schneller igazgatót leisküldötte. A helyi pénzügyintézetek a likvidáció keresztülvitelére vállalkoztak és igazgatók, valamint a részvényesek biztosításul százhuszezer forintot irtak alá. Ha a liquidáció sikerül, a részvénytőke nagy része megmenekül, míg a betétek és a hitelezők követelése nem is forog veszélyben. A takarékpénztár három milliónyi záloglevél alapja teljesen rendezve van s ennek kezelése korrekt és törvényszerű. A hitelezőkkel az alkudozások folyamatban vannak. Az igazgatók közül többen lemondtak. Az intézet részvényeit nem veszik. A város által a takarékpénztárba betett 183.000 forint elvesztését is féltik.

Országos kölcsönös biztosítótársaságok. E szövözetkeztéről azt híresztelték, hogy csődöt kértek ellene. Ez megfelel ugyan a valóságnak, de a fenforgó esetben a csődöt aligha rendelhetik el. A szövözetkeztet igazgatóságának határozata szerint a jégkárok egyharmada a károsultaknak tényleg kifizettetett, míg a fennmaradó kétharmad folyósítása legkésőbb hat hónapon belül mindenesetre megtörténik. A szövözetkeztet eddigi működése, valamint az élén álló férfiak elég biztosítékot nyújtanak arra nézve, hogy kötelezettségeinek minden tekintetben meg fog felelni.

Uj részvény jegyzése. A tőzsdetanács elrendelte, hogy az Első magyar óragyár részvény-társaság 500 korona névértékről szóló részvényei a mai naptól fogva a tőzsdéi hivatalos lajstromban jegyeztessenek.

Közlekedés.

Temesbégavölgyi vízszabályozó társaság. Temesvárról jelentik lapunknak: A Temesbégavölgyi társulat véleményező bizottsága Molnár Viktor főispán kormánybiztos elnöklése alatt ma tartotta közgyűlését. A földmivélsügyi miniszter leiratát, amely szerint Molnár főispánt újból két évre megerősítette kormánybiztosi állásában, éljenzéssel fogadta a bizottság. Társulati főmérnökké Paulay Gyula mérnököt hozták javaslatba. Az évi költségvetést 807.995 forint bevétellel, 787.539 forint kiadással vagyis 20456 forint felesleggel állapították meg.

Az államvasutak bevételei. A magyar királyi államvasutak szállítási bevételei saját 7824 kilométer hosszú vonalaikon a folyó évi június havában, daczára a tavalyi rossz termés következtében tetemesen megcsappant gabona- és lisztforgalomnak, a többi árunemeknél (főleg szénnél, fánál és köveknél) beállott forgalmi emelkedés folytán ugy a személy-, mint az áruforgalomból csaknem ugyanazok voltak, mint a múlt évben. Az év eleje óta június hó végeig pedig a következők voltak a bevételek; 1897-ben: a személy- stb. forgalomból 10,249.269 forint, az áruforgalomból 31,451.418 forint, különfélék 2,692.088 forint, összesen 44,392.770 forint. 1898-ban: a személy- stb. forgalomból 10,565.791 forint, az áruforgalomból 29,828.878 forint, különfélék 2,915.044 forint, összesen 43,309.713 forint. A hátramaradás tehát tavalyhoz képest, a személyforgalmi mintegy 300.000 forintnyi bevételi többlet mellett, az áruforgalomnál meg kerek összegben 1,600.000 forint, vagyis valamivel több mint öt százalék, ami kizárólag a kisebb gabona- és lisztforgalomból származó hiány következménye. Ezen hátramaradás azonban a folyó évi elég kedvező termés hatása

alatt, habár a gabonaforgalom, különösen ami a kivittelt illeti, még jóformán meg sem indult, szeptember hó végével máris egy kerek millióval, tehát mintegy 600.000 forintra apadt le.

Szakirodalom.

Köztelek Zsebnaptára 1899-re. A „Köztelek Zsebnaptár” ötödik évfolyama, melyet Rubinek Gyula és Szilassy Zoltán, az országos magyar gazdasági egyesület titkárai szerkesztettek, most jelent meg. Az új évfolyam ismét számos újítást, bővítést és javítást tartalmaz, amelyek ezen gazdasági zsebnaptárt a gazdalkodóknak nélkülözhetetlen kézikönyvévé teszik. Különösen ki kell emelnünk, hogy a zsebnaptárból a könyvvezetésre vonatkozó nyomtatványok ki vannak hagyva, melyek a rendszeres könyvvezetést úgy sem helyettesíthetik, hanem helyettük könyvviteli minták és a szükséges pénzbevitel és kiadások, valamint a napszámok jegyzésére szükséges nagyobb számú rovatolt lap van beillesztve és a vegyes természetű feljegyzések számára kiváltható tiszta lapokból álló jegyzőkönyv van csatolva. A zsebnaptár szakbeli része teljesen a hazai viszonyoknak megfelelő adatokat tartalmazza, úgy, hogy a zsebnaptár alkalmas a külföldi kiadók által hazánkban annyira terjesztett, de a külföldi viszonyoknak megfelelő idegen zsebnaptárak kiküszöbölésére. A csinos kiállítású könyv bolti ára 2 forint. Megszerezhető bármely könyvkereskedőnél.

Sorsolás.

Magyar királyi osztálysorsjáték. Az osztálysorsjáték mai húzásán a következő számokat húzták ki: 10.000 koronát nyert: 87593. 5000 koronát nyertek: 91703 99972. 2000 koronát nyert: 182 1468 19628 32903 35220 44352 59429 52642 55899 69687 76203 73416 72901 84029 99280 98156. 1000 koronát nyertek: 309 9705 7889 1427 14312 10255 15659 26347 20708 35282 41682 43318 59631 59839 56583 69643 79245 72154 82738 8081. 500 koronát nyertek: 5436 7297 2892 3518 8455 14423 17217 13184 18204 22693 28759 34029 34177 34770 31366 30043 36834 29800 46989 58662 60141 66240 65789 78425 70549 78607 76610 89712 82625 81796 88231 81001 97720 95722.

BUDAPESTI GABONATÖZSDE.

Budapest, október 11.

Ma jutott nyilvánosságra a washingtoni hivatalos jelentés az Unio ideai terméséről. E kimutatásban azonban épen a főforgalmi cikkről, a búzáról hiányzanak az adatok.

Egyébként százalékokban kifejezve kitett az átlag 1896. október 1-én 82, 1898. szeptember 1-én 84-1, 1897. október 1-én 77-1. E növény állapota tehát az utolsó hónapban rosszabbodott.

A többi cikkekben a termés acerenkiint bushelekben kitesz:

	az idén	tavaly
rozsnaál	15-6	16-1
zabnaál	27-8	27-2
árpánaál	21-6	24-5

Az Unio látható készlete millió bushelben:

	6 héten	a múlt héten	tavaly
búzában	12.210	11.263	22.794
tengeriben	22.202	21.406	37.704

Az amerikai piacokon egyébként 1 centtel javultak az árak. A kontinentális vásárok is szilárdak.

Nálunk egyenlegként az összes határidők árajavulást tapasztaltak és pedig az októberi buza 5 krajczárt, a márcziusi 8 krajczárt, a zab 6 kéajczárt és a tengeri 4 krajczárt.

Felmondás ma sem volt, sem illen sem Bécsben.

Az áruészámoló iroda a következő liquidacionális árfogyamokat állapította meg.

Árpa 5.85, buza 8.92, rozs 7.50, tengeri 5.35, zab 5.60.

A készáru üzletben kevés forgalom volt szilárdan fentartott árak mellett.

Buzából elkelt vagy 30.000 métermázsa, ennek harmadrésze átvett szokványbuzából állott, amelyért 9 forint 70 krajczárt három óra fizettek.

Igaz, hogy e buza 78 kilogrammos, de azért mégis igazunk volt, amidőn tegnap említettük, hogy az októberi buza „testvérek között” is megéri a napi árat.

Szemben ama híreszteléssel, hogy a Vaskapunál óriási az árutorlódás, közöljük pontos jegyzé-

két amaz uszályoknak, amelyek a múlt héten Orsovát elhagyták:

5727 számú	3494 métermázsa	tengeri
43	8020	„
6504	3008	„ buza
981	2874	„ tengeri
295	2866	„
281	2607	„
65158	2150	„
359	3050	„ buza
358	8023	„

Előfordult készáru-eladások.

Buza. Tiszavidéki: 100 mm. 81 k. 9.9^{fr} frton, 200 mm. 80-5 k. 9.95 frton, 150 mm. 80 k. átlag 9.80 frton, 100 mm. 79-5 k. átlag 9.8^{fr} frton, 100 mm. 79-2 k. átlag 9.80 forinton, 10^{fr} mm. 80 k. átlag 9.75 frton, 200 mm. 79 k. átlag 9.75 frton, 400 mm. 78-2 k. átlag 9.75 frton, 200 mm. 79-5 k. 9.80 frton, 200 mm. 79 k. sárga 9.70 frton, 100 mm. 79 k. 9.80 frton, 100 mm. 80-5 k. 9.67^{1/2} forinton, 100 mm. 78-5 k. 9.60 frton, 100 mm. 78-5 k. 100 mm. 77-8 k. 9.60 frton, 100 mm. 77-5 k. 7.55 frton, 200 mm. 78 k. 79.60 frton.

Pestvidéki: 100 mm. 80 k. 9.80 frton, 100 mm. 79-5 k. 9.75 frton, 300 mm. 79 k. kevert 9.60 frton, 100 mm. 78-5 k. sárga 9.60 frton, 100 mm. 77-5 k. 9.80 frton, 450 mm. 78 k. átlag 9.77^{1/2} frton, 250 mm. 77 k. átlag 9.77^{1/2} frton, 250 mm. 77 k. átlag 9.77^{1/2} frton, 1150 mm. 76-2 k. 9.60 frton, 600 mm. 77.3 k. 9.67^{1/2} frton, 1300 mm. 76.3 k. 9.62^{1/2} frton.

Tolnai: 1800 mm. 76 k. 9.45 frton.
Felsőmagyarországi: 100 mm. 82 k. 9.80 frton, 100 mm. 81 k. 9.82^{1/2} frton, 100 mm. 80-5 k. átlag 9.82^{1/2} frton, 150 mm. 79-6 k. 9.75 frton, 200 mm. 79-8 k. 9.75 frton.

Raktárára: 10400 mm. 78 k. 9.70 frton. Mind három hónapra.

Rozs. (uj) 400 mm. pestvidéki 7.57^{1/2} frton, 200 mm. 7.50 forinton, 100 mm. 7.40 forinton készpénzben.

Zab. (uj) 100 mm. elsőrendű Budapest 5.9^{fr} frton, 100 mm. elsőrendű Bpest 5.92^{1/2} frton, 100 mm. 5.85 frton, 200 mm. 5.75 forinton készpénzben.

Tengeri. (ó) 300 mm. oláh Budapest 5.40 frton készpénzben.

Árpa. (uj) 500 mm. takarmány Kóbánya 6.80 frton készpénzben.

Gabonaforgalom:

1898. október 10.

	érkezett	elszállított
	m é t e r m á z s a	
buzából	18744	—
rozsából	408	—
árpából	6029	1163
zabból	3773	102
tengeriből	1491	504

Hivatalos készárujegyzések.

Áru	Hatóridő	Déli térség szárlata		Leműzött ártályamok		
		október 11-én	október 10-én			
buza	október	8.92	8.94	8.77	8.79	8.92
	november	—	—	—	—	—
rozs	márczius	9.07	9.09	8.94	8.95	—
	október	7.50	7.60	7.40	7.50	7.80
tengeri	október	5.35	5.45	5.25	5.35	5.25
	november	—	—	—	—	—
zab	május	4.89	4.71	4.69	4.65	—
	október	5.80	5.85	6.50	6.60	6.40
tengeri	október	—	—	—	—	—
	márczius	5.83	5.85	6.73	6.75	—

Hivatalos határidőjegyzések.

Áru	Hatóridő	Déli térség szárlata		Leműzött ártályamok		
		október 11-én	október 10-én			
buza	október	8.92	8.94	8.77	8.79	8.92
	november	—	—	—	—	—
rozs	márczius	9.07	9.09	8.94	8.95	—
	október	7.50	7.60	7.40	7.50	7.80
tengeri	október	5.35	5.45	5.25	5.35	5.25
	november	—	—	—	—	—
zab	május	4.89	4.71	4.69	4.65	—
	október	5.80	5.85	6.50	6.60	6.40
tengeri	október	—	—	—	—	—
	márczius	5.83	5.85	6.73	6.75	—

Előfordult határidőkötések.

Délután. Buza márczius 9.05—09—01—9.03 október 8.83—96—87—8.93 Rózs márczius 7.65 68—63—7.65, október 7.50—7.60. Tengeri május 4.67—65—4.70, október 5.35—5.45. Zab márczius 5.80—5.84, október 5.60—5.66.

Délután. Buza márczius 9.08—9.06—9.03 október 8.92—90—8.92. Rózs márczius 7.67—7.65. Tengeri május 4.70—4.69, október 5.35—5.40. Zab márczius 5.81—5.86.

Raktárállomány:

Közraktár: Buza 15000 mm. Rózs 7800 mm. Árpa 45900 mm. Zab 20100 mm. Tengeri 20500 mm. Liszt 12200 mm.

Raktárház: Buza 47920 mm. Rózs 1520 mm. Árpa 624 mm. Zab 305 mm. Tengeri 256 mm. Liszt — mm.

BUDAPESTI ÉRTÉKTŐZSDE

Budapest, október 11.

A mai tőzsdén általában csendes irányzat uralkodott. Csekély forgalom mellett nemzetközi értékek keveset változtak. A helyi piacon közuti vasut árfolyama javult. Salgótarjáni közsén és Magyar általános közszenbánya részvényeiben élénkobb üzlet volt.

Az előtőzsdén: Magyar hitelrészvény 378.50—377.50, Osztrák hitelrészvény 352.80—351.70, Osztrák magyar államvasut 347.80—346.70, Közuti vaspálya 360.25—362, Általános közszenbánya 83 forinton kötött.

A déli tőzsdén előfordult kötések: Kereskedelmi bank 1422, Salgótarjáni 628—623, Közuti vasut 362.50—363, Magy. hitelrészvény 377.70—378.25, Magyar ipar- és kereskedelmi bank 96.50, Rimamurányi 252.25—252.75, Osztrák hitelrészvény 351.80—352.20, Osztrák magyar államvasut 346.70—347.25, Aszfalt 209—210, Általános közszenbánya 82.25—82.75, Czukoripar 111 forinton.

Díjbiztosítások: Osztrák hitelrészvényekben holnapra 1.50—2 forint, 8 napra 4.—5.— frt, október utóljára 6—7 forint.

Délután 1 óra 30 perczkor zárulnak:

Table with 3 columns: Item, Okt. 11., Okt. 10. Includes Magyar aranyjárdék, Magyar koronajárdék, Magyar hitelrészvény, Magyar ipar- és keresk. bank, Magyar részalósbank, Magyar lezámloló bank, Rimamurányi vasmű, Osztrák hitelrészvény, Déli vasut, Osztr.-magyar államvasut, Közuti vaspálya, Villamos vasut.

Az utótőzsde lanyha volt.

Délután 4 órakor zárulnak:

Table with 3 columns: Item, Okt. 11., Okt. 10. Includes Osztrák hitelrészvény, Magyar hitelrészvény, Osztr.-magyar államvasut, Lezámloló bank, Rimamurányi vasmű, Közuti vaspálya, Villamos vasut.

TERMÉNY- ÉS ÁRUTŐZSDEK.

Budapest, október 11. Terményekben csendes irányzat mellett nem volt említésre méltó forgalom.

Hivatalos jegyzések.

Table with columns: Faj, Ar 100 kilogrammonként, Pénz, Ár. Includes Disznószőr ingyen hordó, Szalonna, Szilva, Házidőre, Szilvaiz, Házidőre, Házidőre ingyen hordó, Maromag.

Budapesti vásárocsarnok.

Budapest, október 11. A vásári forgalom: Husnál a forgalom élénk, árak szilárdak. Baromfi-nál élénk, árak szilárdak. Halban lanyha, árak csökkentek. Tej- és tejtermékekben lanyha, árak szilárdak. Tojásnál lanyha, árak csökkentek. Zöldség-nél élénk. Gyümölcsnél lanyha, árak szilárdak. Fűszereknél csendes. Időjárás: derült, hűvös. A központi vásárocsarnokban nagyon eladott élelmi czikkek hivatalos árjegyzése a következő: Hus. Marhabús hátulja I. 52—55 frt. II. 48—52 frt. Birkabús hátulja I. 38—40 frt. II. 36—38 frt. Borjúbús hátulja I. 64—68 frt. II. 60—64 frt. Sertésbús Isorendő 51—56 frt, vidéki 40—45 frt. (Minden 100 kilonként) Kolbász füstölt 60—80 kr (kilonként). Sertészsír hordóval 61.0—62.5 frt (100 kilonként). — Baromfi (élő). Tyúk 1 pár 1.10—1.35 frt. Csirke 1 pár 0.60—1.20 frt. Lud hízott kilonként 50—54 fr. — Különtélek. Tojás 1 láda (1440 db) 38.5—39.5 frt. Sárgarépa 100 kötés 1.00—1.00 frt. Petrezselyem 100 kötés 1.00—2.00 frt. Lencse m. 100 kiló 7—9 frt. Bab nagy 100 kiló 8—10 frt. Paprika I. 100 kiló 30—60 frt. II. 20—28 frt. Vaj I. rendű kilonként 0.75—0.80 frt. Téa-vaj kilonként 0.95—1.10 frt. Burgonya, rózs, 100 kiló 1.70—2.00 frt. Halak. Harsca (élő) 0.80—0.90 frt 1 kiló. Csuka (élő) 0.70—1.00 frt 1 kiló. Ponty dunai 0.40—0.50 frt.

Szesz.

Budapest, október 11. Az irányzat lanyhább. Kontingens nyersszesz Budapesten 18.—18.25. Finomított szesz nagyban 54.75—55.25. Finomított szesz kicsinyben 55.25—55.75, Élesztő-szesz nagyban 56.—56.75, Élesztő szesz kicsinyben 56.25—56.50, Nyersszesz adózva nagyban 54.—54.25, Nyersszesz adózva kicsinyben 54.50—54.75, Nyersszesz adóztalan (exknt.) 14.50—15.—, Denaturált szesz nagyban 21.50—22.— Denaturált szesz kicsinyben 22.25—22.50. Az árak 10.000 literfokonként hordó nélkül, ab vasut Budapest, készpénzfizetés mellett értendők.

Bécs, október 11. Kontingens nyersszesz lanyha irányzat mellett azonnali szállításra 18.90 forinton jegyeztetik. Zárlatjegyzés 18.50—18.90 forinton.

Prága, október 11. Adóztott tripló-szesz nagyban azonnali szállításra 54.75 forinton kelt. Adóztalan szesz 18.25— forinton kelt el azonnali szállításra.

Triest, október 11. Kiviteli szesz magyar, cseh, 13.— frt., román 12.— frt. tartályokban szállítva 90% hektoliterenkint nagyban.

KÜLFÖLDI GABONATŐZSDEK.

Bécs, október 11. Magasabb külföldi jegyzésekre az irányzat szilárdult, de az üzlet jelentéktelen volt. Kötött: Buza őszre 9.30, buza tavaszra 9.—8.98, zab őszre 5.86—5.88, zab tavaszra 6.04—6.06, tengeri szept.-okt. 5.90—5.92, tengeri május-juniusra 4.93—4.95, rózs tavaszra 7.90—7.95, rózs őszre 7.66—7.68 forinton.

Hivatalosan jegyeztetett:

Buza tavaszra 9.—9.02, buza őszre 9.25—9.27, rózs tavaszra 7.67—7.69, rózs őszre 7.92—7.97, tengeri szeptember-októberre 5.89—5.91, tengeri május-juniusra 4.95—4.97, zab tavaszra 6.03—6.10, zab őszre 5.87—5.89 forinton.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDEK.

Bécs, október 11. A mai tőzsdén lanyha irányzat uralkodott, mivel attól tartottak, hogy a pénzvisszonyok kedvezőtlenül alakulnak. Államvasutí és alpesi részvényekben erős realizációk fordultak elő. Az üzlet további folyamában a hangulat javult.

Az előtőzsdén: Osztr. hitelrészvény 352.50—351.50, Anglo-bank 155.—, Union-bank 292.—, Osztrák-magyar államvasut 348.25—346.25, Déli vasut 72.—72.35, Dunagőzhajózási 450, Aussig-teplitzi vasut 178.50—176.80, Májusi járadék 101.22, Magyar korona járadék 101.50, Török sorsjegy 57.70—57.80, Német márka 58.91 forinton.

A déli tőzsdén: Osztrák hitelrészvény 351.75, Anglo-bank 155.—, Bankverein 261.—, Union-bank 292.—, Länderbank 222.—, Osztrák-magyar államvasut 347.—, Déli vasut 72.—, Elbevolgyi vasut 261.75, Észak-nyugoti vasut 245.—, Török dohányrészvény 129.50, Alpesi bánya 176.80, Májusi járadék 101.30 Török sorsjegy 57.70, Német márka 58.90 forinton.

Délután 2 óra 30 perczkor jegyezték: 4-2%-os papírjárdék 101.30, 4-2%-os ezüstjárdék 101.05, 4%-os osztrák aranyjárdék 120.55, Osztr. koronajárdék 101.50, 1860. sorsjegy 140.50, 1861. sorsjegy 195.50, Osztrák hitelrészvény 199.40, Osztrák hitelintézeti részvény 351.87, Angol-osztrák bank 154.25, Union-bankrészvény 292.—, Bécsi Bankverein 261.—, Osztrák Länderbank 222.—,

Osztrák-magyar bank 902.—, Osztrák-magyar államvasut 347.13, Déli vasut részvény 72.—, Elbevolgyi vasut 261.—, Dunagőzhajózási részvény 449.—, Alpesi bányarészvény 176.75, Dohányrészvény 129.25, 20 frankos 9.53, Császári kir. vert arany 5.70, Londoni váltóár 120.25, Német bankváltó 58.87, Tramway 508.—, Az irányzat nyugodt.

Bécs, október 11. A déli tőzsde zárlata után jegyeznék: Osztrák hitelrészvény 351.75, Magyar hitelrészvény 377.75, Anglo-bank 154.50, Bankver. 261.—, Union-bank 291.50, Länderbank 222.—, Osztr.-magyar államvasut 347.37, Déli vasut 72.—, Elbevolgyi vasut 261.50, Északnyugoti vasut 244.75, Török dohányrészvény 129.75, Rimamurányi 253.25, Alpesi bánya 176.60, Májusi járadék 101.30, Magyar koronajárdék 98.05, Töröksorsjegy 57.70, Német márka azonnali szállít. 58.90.

Frankfurt, október 11. (Zárlat.) 4-2%-os papírjárdék 85.60, 4%-os osztrák aranyjárdék 102.20, 4% magyar aranyjárdék 101.60, magyar koronajárdék 98.50, osztrák hitelintézeti részvény 297.87, osztrák-magyar bank 766.—, osztrák-magyar államvasut 293.50, déli vasut 64.50, bécsi váltóár 169.75, londoni váltóár —, Párisi váltóár 806.66, bécsi Bankverein 221.—, Union-bank részvény 249.—, villamos részvény 136.—, alpesi bányarészvény 150.—, 3% magyar arany-kölcsön 88.30, 4-2% ezüstjárdék 85.40, Északnyugoti vasut —, elbevolgyi vasut 227.—, Az irányzat nyugodt.

IDŐJÁRAS.

A m. kir. országos meteorológiai intézet távirati jelentése 1898. október 11-én reggel 7 órakor

Table with columns: Állomások, Légnyomás mm. 700 +, A hőmérséklet Celsius szerinti, Csapadékmm., Állomások, Légnyomás mm. 700 +, A hőmérséklet Celsius szerinti, Csapadékmm. Lists stations like Arvadkálja, Belmezőbánya, N.-Szombat, Magyar-Ovár, O-Gyalla, Budapest, Sopron, Herény, Keszthely, Záhgráb, Finne, Cirveuica, Paicsova, Temesvár, Arad, Szeged, Szolnok, Kgyor, Debreczen, Kismárk, Ungvár, Szalánár, Nagy-Várud, Kolozsvár, Nagy-Szaban, Bécs, Sinsburg, Klagenfurt, Pota, Lesina, Sarnjevo, Torino, Flöranex, Róna, Nápoly, Brindis, Palermo, Malta, Zürich, Blarritz, Nizza, Paris, Kopenhága, Hamburg, Berlin, Christiansund, Stockhol, Szent-Pétervár, Moszka, Varsó, Kioo, Odessza, Sullina, Szófia, Konstantinápoly.

Egy sokely depresszió van a kontinens nyugoti részén, egy másik depresszió Európa északkeleti szélén. Legmagasabb a barométer állása Nyugoti-Oroszországban. Gyenge fagy van Oroszországban és Galicziában, nyugaton az idő enyhébb. A csadékok, mely itt-ott esett, általában csekély volt. Hazánkban nagyon hűvös és tulnyomón száraz idő uralkodik. A hőmérőket éjjeli minimuma sok helyen a fagyponthoz közelített. Kévs eső csupán Erdély déli részén esett. Száraz idő várható, némi hőemelkedéssel.

VIZÁLLÁS.

— Október 11-én. —

Table with columns: Folyó, Vizmérső, Vizállás reggel, Áradás v. apadás, Folyó, Vizmérső, Vizállás reggel, Áradás v. apadás. Lists rivers like Tisza, M.-Sziget, Tisza-Ujlak, V.-Nemény, Csap, Tokaj, Szolnok, Csongrád, Szeged, Tisza, Décs, Szatmár, Latorca, Munkács, Latorca, Homonna, Ilog, Ungvár, Óbuda, Barfa, Bodrog, Zemplén, Sajó, Zemplén, Berettyó, H.-Nemét, Berettyó, H.-Ujlak, Seb.-Mű, Csucs, Nagyvárad, F.-Rács, Belényes, F.-Kőr, Borosjenő, K.-Kőr, Békés, H.-Kőr, Gyoma, Mares, Gy.-Fehérv., Uda, Károlyvár, Atad, Verőce, Novi, Mako, Bécs, Banjaluka, Temesvár, Dobo, Temesvár, Zvonik, N.-Dobos.

Jelk magyarázat: * = Jegen víz; + = Újlelt; — = 0 alát; < = Áradt; > = apadt; ? = költözés. Megjegyzések: Az ország délkeleti szögletében keves eső esett. A folyók vizállásai igen alacsonyak. A Duna és Tisza egész hosszában apad, a Dráva alsó részén, a Száva felső részén kis mértékben árad.

CSALÁDI KRÓNKA.

Orosz regény.

(8)

Írta: DANILEVSZKI GERGELY.

A nemrég fölszabadult parasztek gyermekei nagy rajokban tódulnak ki az iskolából. Könyv és horog van a kezükben és arkon-bokron átugorva rohannak, ki hazafelé, ki meg a folyóhoz, egymást hívogatva.

A sok név között, amelyet a fiuk egymás után kiabálnak, sem a Czuk, sem a Gorliczka neve nem hallható. Apáik nem szántanak és nem aratnak már a Danilo szotnik földjén, ők már új urat szolgálnak: az egész világon uralkodó vasutat. Simpárok szelik át azt a földet, amelyen azelőtt szántottak, vasut, amely mindent lerombolt, ami útjába akadt, a Don egész vidékét. S mikor a hatalmas vasszörnyeteg végigszáguld a hajdan oly boldog tányán, éles sípjával mintha ezt mondaná a Danilo népének:

— Buzát ide, fiuk, buzát ide! Nesztek pénz, amennyi csak kell. Adjátok érte magatokat, a földeketek meg a szabadságotokat, amelyet kívántatok, s amelyért áldoztatok oly sok vért!...

II.

A testőrgnátos.

Dédapám, Jakob Eustachovics naplójában, 1776-iki dátummal a következő foljgyezés fordul elő:

„Junius 13-án, egy hétfői napon vetetem meg az azóvi kormányzóságban, a Bogata folyó mellett levő majorságom alapját.“

Két évvel később, 1778-ban ezt írta:

„Julius 24-én, kedden érkezünk a bogatai majorságba, én, Annuska, Ivánka és Grigorevszkó tanító. Ebben az időben történt, hogy ennek a pusztának új telepesei megszöktek. Továbbá, hogy szomszédom, Uvakin testőrgnátos jobbágyaival szemben tanusított méltatlan és méltóságához épen nem illő bánásmódja miatt alattvalói által hihetetlenül borzalmas módon kivégeztetett.“

A dédapám, Jakob Eustachovics, szomszédja lett Uvakin testőrgnátosnak, mikor Petrovna Annának, a feleségének terjedelmes birtokot vett nászajándékkul. Még az első településeket minden időkre felejthetetlen ha-

gyományainak hatása alatt megvette Stoffeln tábornoknak a pusztá legtermékenyebb részén levő hétézer lánz birtokot 4000 papírrubelért, hogy újabb falut alapítván, szeretett nejét ne csak nagy földnek, hanem számos embernek is urává tegye. A birtok az akkori azóvi, most ekaterinodari kormányzóságban feküdt, valamivel távolabb mint zás versztyure Prisiből, dédapa családi birtokától. A két jószág közt fentartandó összeköttetés céljaira egy nagy kibitkát vett Jakob Eustachovics és kalmuk szokás szerint bevonatta cserzelen bõrrel. A birtok rendezése miatt Prisiből vitt magával embereket dédapa, azonkívül Tuljánál egész sereg jobbágyot szerzett, akikre Michail Portyanoj egy moszkvai földesurtól vásárolt munkavezető ügyelt föl.

A munka, a szükséges anyagok beszerzésének nehéz volta miatt igen lassan haladt. Azután meg a megvásárolt jobbágyoknak a birtokra való szállítása is váratlan akadályokba ütközött.

Igy mult el néhány esztendő, melye Jakob Eustachovicsnak, gyõnge egészsége da czára nagyrészt a Prisib és az új birtok közt elterülő uton, a kalmuk kibitkában kellett eltöltenie, mely tökéletes mása egy erdõszélen álló sátonak.

Unalomnak meg boszuságnak persze nem volt híján. Otthon, a rengeteg birtokon, sok dolga volt a gazdasággal, aztán meg kincstárral, a kereskedõkkel és szomszédokkal folytatott pörpátvar is sok idejét vette igénybe. Azonfõlül gyakran kellett a kormányzósági szekvrosba meg Pityerbe utaznia. Mogorva külseje daczára azonban voltak nyugodtabb, kedélyesebb órái is. Ilyenkor felöltötte báránypõrrelt béleit selyem hálókõpõnyegét és kényelembe helyezkedvén, nagy élvezettel hallgatta dédanyának, Annuskájának elbeszéléseit.

Az új birtokon a Don bájos partvidéke és Prisib sűrű erdõségei helyett csak a magányos, élettelen pusztá képét látta. Jakob Eustachovics — akár hiszik, akár nem — nagyon szerette hálósobájában a tücskök czirpelését hallgatni s ha épen kipusztult a házból az az egy-kettõ, ami volt, akkor Annuskájának át kellett mennie a szomszédba tücsköket fogni. Ez pedig a következõképen történt: Annuska meghált valamelyik szomszédjuknál. Éjszaka levette fejérõl a fésűjét s egy

gombostüt végighuzott a fésű fokain. Erre a fésű olyan hangokat adott, mint egy tücsök. A kalyha mögöl meg a tüzhelybõl erre egész rajokban bujtak elõ Jakob Enstachovics kedves bogarai; a dédanya egy skatulyába tette õket és hazavitte az urának. Némelykor maga a dédapa ment a cselédházakba tücsköket vadászni s a zsákmányát a hálósobájában szállásolta el. Aztán minden este, különösen télen, elüldögélt az ablaknál és hallgatta a tücskök czirpelését, miközben gyakran mondogatta:

— Milyen fölséges muzsika! Valóságos hegedüsõ! És milyen összhangzás! Mintha heten énekelnének taktusban!

Portyanoj, a munkások felügyelõje, ismerte urának ezt a gyengéjét. Mikor egy-egy erdõtisztás mellett elhaladtak a kibitkán, kötszersülttel és köleskásával egész raj tücsköt csõdítelt össze, amelyeknek zenéjével, mint Jakob Eustachovics mondta, elhájoló harmoniába olvadt össze a békák brekegése.

A második nyáron idõtöltésbõl magával vitte a bogatai pusztára Grigorevszkójt, az Ivánka tanítóját. Grigorevszkó magas, sovány termetû, ifju szeminarista volt, örökké izzadó arczczal. Minden hónapban egyszer rettentõen becsipett. Egyébként igen csõndes ifju volt és hosszú sárga nankingabátot viselt, minek folytán messzirõl holmi nagy kanárimadárnak nézhette az ember. Jakob Eustachovics roppantul szeretett vele filozófiai kérdésekrõl és a természet titkairól eszmecsereznii, mert Fedor Szeffanovics misztikus volt, Jakob Eustachovics ellenben szabadkõmives, a Reuchel báró páholyából. Volt azonkívül a tanítónak még egy szokása, amelyen nagyon szeretett dédapa tréfálózni. A tanító ugyanis maga mosta a ruháit, ahogyan azt az iskolában megszokta volt. Ha a nadrágja meg a nankingja jó piszkosak voltak már, akkor egy õrizenlen pillanatban leszökött a kerti tóhoz vagy az erdei patakhöz. Ott levetkezett anyaszült mezitelenre s a kabátja gallérjából elõszedett tüvel és czérnával kireparálta ruháin a folytonossági hiányokat, alaposan megforgatta azokat a vizben, aztán fölakasztotta õket egy fa ágára.

(Folytatása következik.)

A szerkesztésért felelõs: Kálnoky I. h. szerkesztõ.

A budapesti értéktõzsdé hivatalos árjegyzései 1898. október 11-én.

Table with multiple columns listing market prices for various goods, bonds, and currencies. Columns include 'Állampapírok', 'Záloglevelek', 'Elsõbbségek', 'Részvények', 'Bankok', 'Magyar általános tkpénztár', 'Magy. orsz. központi tkpénztár', 'Pesti hazai első takarékpénztár', 'Bécsi biztosító társaság', 'Bécsi élet- és jótéteményi intézet', 'Első magyar árt. bizt. társaság', 'Fenecler postai biztosító intézet', 'Lloyd magyar viszontbiztosító t.', 'Magyar jég és viszontbiztosító t.', 'Nemz. baleset- munkásbizt. r. t.', 'Pannonia viszontbizt. intézet', 'Concordia gőzmalom r. t.', 'Első budapesti gőzmalom r. t.', 'Erzsébet gőzmalom társaság', 'Luiza gőzmalom rész. társaság', 'Pesti benczetermalom-társaság', 'Pesti v. a. n. ár- és szűkítő gőzm. r. t.', 'Pesti Victoria-gőzmalom', 'Bányák és téglagyárak', 'Budapesti sz. lörinczi téglagyár', 'Egyesült tégl. és cementgy. v. t.', 'Eszákn. egyes. kősz. és ipr.', 'Felsőmagy. bánya és kőh. r. t.', 'István téglagyár rész. társaság', 'Kassa-omodi kősz. r. t. (id. elia)', 'Kőbányai gőztéglagyár-társulat', 'Közszínhányai és téglagyár r. t.', 'Magyar aszfalt rész. társaság', 'Magyar árt. közszínhányai r. t.', 'Salgótarjáni közszínhányai r. t.', 'Ujlaki téglagyár és mészkőgyár r. t.', 'Vasművek és gépgyárak', 'Első magy. gazdasági gépgyár', 'Danubius m. hajó- és gépgy. r. t.', 'Ganz és t. vagon- és gépgyár', 'Nicholson gépgyár', 'Himamúrny-salgót. vasúdt. r. t.', 'Schlick-féle vasönt. és gépgy. r. t.', 'Weitzer J. gép- és vagongy. r. t.', 'Atheneum' irod. és nyomd. r. t.', 'Franklin-társulat', 'Kosmos-műintézet', 'Pallas' irod. és nyomd. r. t.', 'Pesti könyvnyomdász- és k. társ.', 'Általános vagonkötés. társulat', 'Budapesti árt. villamosági társ.', 'Első magyar betétközlő r. t.', 'Első magy. gőzmalom és bizt. r. t.', 'Első magyar részvényes-értéktõzsdé', 'Első magyar sertéshizlalo r. t.', 'Első magy. szállítási vált. t.', 'Első magyar szálloda r. t.', 'Első pesti spodium és szonul. gy.', 'Fiumei rész. és rizskem. gyár', 'Gschwind-féle szeszgyár', 'Kőbányai királyi sertésh. r. t.', 'Kőbányai polgári sertésh. r. t.', 'Magy. cukoripar- r. t. B. előjogos', 'Magyar fém- és lámpadró-gyár', 'Magyar villamosági r. t.', 'Nemzetközi villamosági társ.', 'Nemzetközi waggonkötés. r. t.', 'Közlekedési vállalatok', 'Adria m. kir. teng. haj. r. t.', 'Budapesti alagút-társulat', 'Budapesti közúti vasútja', 'Ugryán- és jég. v.', 'Budapesti villamos városi vasút', 'Bpest-újpest-r. palotai villam. v.', 'Első cs. k. szab. dunagözh. társ.', 'Kassa-udorbergi vasút', 'Magyar-gőzmozd. vasút', 'Magyar-nyugati vasút', 'Máramarosi sóvasút els. rész.', 'Déli vasút', 'Osztrák-magyar államvasút', 'Sorsjegyek', 'Bazilika-sorsj. osztr. felülbély.', 'Bécsvárosi nyer. köles. 1874. évi', 'Budavárosi sorsj. osztr. felülb.', '36-sz. egy. sorsj. osztr. felülb.', 'Magy. vör.-ker. sorsj. osztr. felülb.', 'Olasz vör.-ker. sorsj. osztr. felülb.', 'Osztrák vörös-kereszt sorsjegy.', 'Osztrák hitelintézet sorsjegy.', 'Pálffy-sorsjegy.', 'Pénznekem', 'Arany', '20 frankos vagy 8 ftos.', '30 márkás', 'Nem. bir. v. egyenért. bankj. 100 m.', 'Francia bankjegy (100 frank)', 'Váltók ártolyama (lára)', '2 1/2 London 10 font sterl.', '4 1/2 Német bankpénz 100 m.', '5 1/2 Olasz bankpénz 100 lira', '2 1/2 Párt 100 frank', '4 1/2 Svájci bankpénz 100 frank', '5 1/2 Svájci bankpénz 100 mák.'

SZÍNHÁZAK.

Budapest, szerda, 1898. október 12-én.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Évi bérlet 103. Havi bérlet 11.

A fősvény.

Vígjáték 5 felvonásban. Irtá Molnár, fordította Károly Gábor

Személyek:

Harpagon, Kleant, Elize, Valér, Marianna, Anselm, Fruzsina, Simon mester, Jakab mester, La Flèche, más

Kezdete 7 órakor.

NÉPSZÍNHÁZ

K. Kopácsy J. assn. mint v. előg.

Komédiások.

Operette 3 felvonásban. Irták M. Bacheron és A. Mars. Fordította Makai Emil. Zenejét szerzerette Louis Varney.

Személyek:

Toulouse, Olympia, Clorinda, Paul Vauhert, Valpurgis, Gaudin, Julius Caesar, Auguste, Jupiterné, Atlasné

Kezdete 7 órakor.

VIGSZÍNHÁZ

779. szám. Másodsor: 779. szám.

Őrült — vagy szent?

Dráma 3 felvonásban. Irtá: José Echegaray, Spanyolból fordította Szalai Emil.

Személyek:

Don Lorenzo, Angela, felesége, Inés, leányuk, Almoute, Eduardo, herceg, Juana, Don Tomas, Dr. Bermudez, Braulio, Benito, Szolga

Kezdete 7 és fél órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ

A krokodilus.

Operett 3 felvonásban. Irtá Walter Oszkár. Fordította Faragó Jenő. Zenejét szerzerette Ferron Adolf.

Személyek:

Özv. Mollerné, Lili, Salbe, Wille Fríc, Schlauch, Schneller, Trichelné, Ringsheim báró, A rendező, Prümper, Klax, Mari, Pinczér, Levelhordó, Heuteslegény, Szobaleány, Diszitölmester

Kezdete 7 órakor.

MAGY. KIR. OPERAHÁZ

Bérlétszűnet 22. szám. Méréselt helytárak.

Jancsi és Juliska

Mese 3 felvon. Szövegét irtá: Weite Adelajda. Ford.: Abrányi Emil. Zenejét irtá: Hauptdinck.

Személyek:

Andris, Panna, Jancsi, Juliska, A vasorrú bába, Altató bácsi, Harmat bácsi

Utána:

A babatündér.

Látványos ballet 1 felv. Szerzer: ték Hasszveit és Gauil. Zenejét irtá: Bayer.

Személyek:

Játékkereskedő, Mindenesé, Segédje, Lord Plumsterhíre, Lady Plumsterhíre, Japáni bába, Spanyol bába, A babatündér, Dobverő bába

Kezdete 8 órakor.

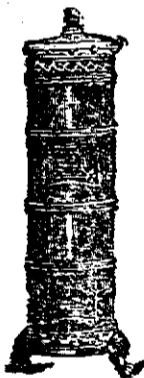
VÁRSZÍNHÁZ

Zárva.

VÁROSLIGETISZINKÖR

Igazgató: Feld Zsigmond.

Zárva.

Meidinger kályhagyár EHRlich J. és H. Budapest és Bécs. Budapest, IX., Lónyay-utca 17. szám. Meidinger töltő- és szabályozó-kályhák. Kaszárnya-kályhák Siemens-Ehrlich-szabádmála szerint. Meidinger caliroferek cserépburkolattal, új szerkezettel. Központi légfűtések és szellőzők.

Magyar Borpincze

palaczkborainak főarudája V., Mérleg-utca 4. szám, főkárada VII., Erzsébet-körut 56. sz.

Van szerencsénk a n. é. közönség szives figyelmét kitűnő palaczkborainkra felhívni: fehér és vörös asztali borok 35 krtól kezdve palaczkokkal együtt, ugyszinte az ország előkelő és jelentékeny termelőinek fajborai nagy választékban kaphatók. A Dörgicsel Egyes Tanítórend eredeti töltésű palaczkozott borainak, ugymint Lonszky Adolf tokaji asz- és szamorodni borainak főlerakata.

Telefon-szám 415.

Radó és Társa

Budapest, V., Mérleg-utca 4. sz.

Színházi műsorok.

Table with 7 columns: Nemzeti Színház, M. kir. Operaház, Vig Színház, Népszínház, Magyar Színház, Várszínház. Rows include Cslütörtök, Péntek, Szombat, Vasárnap d. u., Este.

Koh-i-noor

A legjobberedeti angol alkátrészekből, a legrészletesebben előállított kerékpárokat — melyek elérhetetlen könnyen futók — ajánl nagyban kereskedőknek igen alkalmas és egyenkint Dónes és Társa

Szabadalmakat

rataky H. és W. Budapest, VII. ker. Erzsébet-körut 42. Központ: Berlin, Luisenstr. 25. Főnáltl 1882. óta. Saját irodák: Prága, Hamburg, Köln, Frankfurt, Lipsce, Boroszló, Varsó, New-York, Hannover.

Rumburgi vászmat hamisítatlan elismert legjobb gyártmányt ajánl eredet gyári árakon közvetlenül magánfeleknek (közvetítő kizárva) Brosch József, Rumburg, Csehország

Száz forintot kap az, ki egy tisztességes, jó megjelenésű ember álláshoz juttat. Az illető beszél és ír magyar és néme nyelven. Elfogad bármint felügyelői, utazói, pénztár noki, vagy hasonló állást. Czime a kiadóhivatalban esetleges leveleket „Megbízható” jelige alatt a kiadó hivat il továbbit.

Megrendelhető: Mikszáth Kálmán művei: I. A tekintetes vármegye. II. Az apró genyri és a nép. III. Kazetes uraimék. IV. Pipacsok a buzában. V. Tavaszri rügyek. VI. Brak és parasztoz. VII. A két koldusdiák. VIII. Glab és folyosó. IX. A beszélő kőntös. X. Pernye. XI. Lovagvárak, kis primás. XII. Katángy Meayhért levelei. Mikszáth Kálmán összegyűjtött munkái. Olcsó egyöntetű diszkiadás 12 kötetben. A gyűjtemény ára diszkiadásban 36 frt. A kötetek fényesen vannak kiállítva, piros vagy barna kötésben. Méltóztassók az alábbi rendelőlapot levágni és aláírva lapunk kiadóhivatalához beküldeni.

A Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvény-társaságnak Budapest. Megrendelem a t. Társaságtól az „Országos Hírlap” kiadóhivatala utján. MIKSZÁTH KÁLMÁN összegyűjtött munkáit 12 diszkiadású kötetben 36 forintért. a) Utánvétellel bérmentve. b) 2 frtos havi részletfizetés mellett, a 12 kötet egyszerre való szállítást kívánva. c) 1 frtos havi részletfizetés mellett, olyképen, hogy 6 kötet azonnal szállíttassék, a további 6 kötet pedig 10 részlet kifizetése után.

Budapesti közuti vaspálya-társaság.

HIRDETMÉNY.

A Budapesti közuti vaspálya-társaság igazgatósága az 1895. évi első kibocsátványu részvényekből 10,000 darab és az 1898. évi második kibocsátványu részvényekből 6000 darab, összesen 16,000 darab részvény értékesítését határozta el.

Ezen részvényekre nézve a t. című részvényeseknek, címletbirtokok arányában, a budapesti közuti vaspálya-társaság forgalomban levő részvényei és élvezeti-jegyei után az elővételi jog biztosított és a következő feltételek mellett ezennel felajánlatik:

1. Az elővételi jog gyakorlása céljából a részvények és élvezeti-jegyek 1898. október hó 17-ig a délelőtti órákban, vásár- és ünnepnapok kivételével, a társaság főpénztáránál (Budapest, V., Lipót-körut 22.) lebélyegzés végett jegyzékek bemutatandók, amely bemutatás alkalmával a 3-ik pontban megállapított első vételári részlet a társaság főpénztáránál egyidejűleg befizetendő.

A mennyiben az elővételi jog, amint az előzőleg meghatározva van, a fent kitett időpontig nem gyakoroltatott, az végleg megszűnt.

2. Minden bemutatott 5 db részvény, illetve 5 db

élvezeti jegy alapján egy darab 100 frt névértékre szóló új részvényre gyakorolható az elővételi jog.

A mennyiben az elővételi jog egyes címletek alapján gyakoroltatik, az csak az új részvény megfelelő hányadára ad jogot, oly megszorítással azonban, hogy a mennyiben az ily hányadról szóló elismervények 1899. év április hó 30-ig a végleges címlet átvétele végett, még pedig egy egész új részvény átvételéhez szükséges számban, a társaság főpénztáránál be nem mutattnának, ezen határidőtől kezdve az ily hányadelismervény értéke teljesen, még pedig a társasági tartalékalapok javára megszűnik.

3. A részvények vételára, amely darabonként 330 (háromszázharmincz) o. é. forintban állapított meg, következőleg rövendő le: Az elővételi jog gyakorlásánál azaz:

1898. október 17-ig 110 frt,
1899. január 8-ig 110 frt,
1899. február 15-ig 110 frt.

Azonban a befizetések egyszerre is teljesíthetők. A megtörtént befizetésről ideiglenes elismervény fog kiszolgáltatni.

4. Ha a 3-ik pontban meghatározott határidőkön belül az előirt összegek befizetése elmulasztatnék, az esetre az igazgatóság a hátralékban maradt ideiglenes elismervények birtokosait a Budapesti Közlönyben egyszer közzéteendő hirdetmény által fogja fizetésre felhívni.

E felhívás tartalmazni fogja a hátralékban levő ideiglenes elismervények számain, az igazgatóság által az elmulasztott befizetésre kitűzött újabb határidőt, valamint a mulasztások itt megállapított következményeit.

Az ideiglenes elismervény birtokosa, aki a felhívásban kitűzött időn belül fizetési kötelezettségének eleget nem tesz, köteles a 3. pontban meghatározott egyes esedékeségi időpontoktól a fizetésre e felhívásban kitűzött időpontig a hátralékban levő vételári összeg után 5% késedelmi kamatot fizetni.

Ha az ideiglenes elismervény birtokosa a felhívásban

meghatározott újabb fizetési határidőt is elmulasztaná, úgy tekintetik, mintha a már teljesített fizetésekről a társulati tartalékalap javára lemondott volna. Az ideiglenes elismervények a felhívásban az újabb befizetésre rendelt és elmulasztott határidő lejártával érvényüket veszítik és a társaság részéről semmieseknek fognak tekintetni.

5. Az új részvények 1899. évi január hó 1-ső napjától kezdve a társaság nyeresményére a forgalomban levő részvényekkel egyenlő igénnyel birnak.

6. A végleges címletek kiadása legkésőbb 1899. április 30-ik napján fogja kezdetét venni.

A részvényeket megillető alapszabályszerű jogok csakis a végleges címlet birtoka alapján gyakorolhatók.

Budapest, 1898. október 7-én.

Az igazgatóság.

AZ ORSZÁGOS HIRLAP APRÓ HIRDETÉSEI

Minden szó 2 krajczár.

Vastagabb betűkből szedve 4 krajczár.

Ha a hirdető címét is közli a hirdetésben, vagy a váiaszt poste restante kéri, akkor minden közlés után még 30 krajczár kincstári bélyegilleték is fizetendő. — Czölőszere is lehet a szöveget s a levéljegyeket beküldeni. Mindenki az apróhirdetést postautalványon beküldeni, s a szöveget az utalvány szelvényére írni; esetleg közönséges levélbe könnyen kiszámíthatja az apróhirdetés árát.

Kiadóhivatal:

VIII. kerület, József-körút 65. szám.

Előre fizetendők készpénzben, levélbélyegekből vagy postautalványon.

LEVELEZÉS.

Ki volna hajlandó a téli hosszú esti órákban szórakozás céljából a magyar vagy német gyorsírászatot rendszerkülönbösg nélkül tanítani, az írjon „Stenograf 19” alatt a lap kiadója. 6506—1

Ödön. Szerencsésen megérkeztem. Igen nagy kellemetlenségem volt amiatt a lup miatti. Nem jól küldte. Na, de most már mindegy. Most csak magának ne legyen vele baja. Hogy van? Üdvözli Kalkói. 6518—1

Szöke. Nem tudom, mi van veled, mert nem hallok rólad semmit. Miért nem írsz, te nagyon rossz. Ugy szeretnék látni. Vasárnap délután minthogy ugyanis arra megyek, egy pár percire felemelked, átbar nem érdemled meg, mert igen rossz vagy. Ölel Barnád. 6514—1

Árva Már a múlt héten akartam írni, de nem lehetett. Igen kérem, hogy ne haragudjon. Mikor fogad engem? Még soha nem voltam annyira elfoglaltva, mint most. Holnap oda írok. Csókofoom kezeit, üdvözlettel Ja. 6516—1

HÁZASSÁG.

Vidéki kereskedő, kinek egy régi kitűnő üzlete van, házasság céljából szeretne megismerkedni egy jó házból való 22—24 éves leánnyal. Az illető már nem igen fiatal. Leveleket kér „N. N. 100” jelige alatt a kiadóhivatalba. 6498—2

Igen jó és biztos állású 28 éves fiatal ember szeretne megismerkedni egy komoly, intelligens fiatal leánnyal, házasság céljából. 3—4000 frt hozományt kíván. Csak komoly leveleket vesz figyelembe, melyeket „Komoly” jelige alatt kér a kiadóhivatalba. 6368—2

Fiatal földbirtokos házasság céljából szeretne megismerkedni egy fiatal művelt leánnyal, ki a falusi háztartást jól érti és ki egy pár ezer frttal rendelkezik. Szíves leveleket csakis komoly, intelligens, csinosabb leánytól kér „Kitűnő férj” jelige alatt. 6410—2

ALLÁST KERES.

Kereskedelmi akadémiát végzett bankhivatalnok, kinek már önállóan vezetett bankot, állást keres szerény feltételek mellett. Címe a kiadóhivatalban. 6290—3

Zársalgónó, igen művelt, beszél magyar, német, francia és angol nyelvet, ki eddig is igen előkelő családoknál volt alkalmazva, keres uri családnál állást. Szíves megkereséseket a kiadóhivatalba kér „T. S.” jelige alatt. 6470—5

Korrektornak ajánkozik fővárosi vagy vidéki magyar napilaphoz, esetleg nagyobb nyomdába egy ezen szakmában teljes jártassággal bíró intelligens fiatal ember. Cím a kiadóhivatalban. 6384—3

Okleveles övénő, kinek jó gyakorlata van és ki-tűnő bizonyítványokkal rendelkezik. órák adására, esetleg félnapra ajánkozik gyermekek mellé, elemi osztályokra is előkészít. Cím a kiadóhivatalban. 6118—3

Joghallgató ajánkozik ügyvédi irodába egész vagy fél napra. Cím a kiadóhivatalban. 6478—3

Fiatal hölgyek mellé társalgónőnek, vagy föl-olvasónőnek, esetleg elemiiskolába járó leánykák mellé nevelőnőnek, ajánkozik jobb izraelita családhoz intelligens szülőtől származó fiatal kisasszony. Remek kézimunkák készítéséhez ért és kezdőknek zongora órákat is képes adni. Címe a kiadóhivatalban. 6366—3

ALLÁST KAPHAT.

100—200 forint havi mellékkeresetre tehet szertí tőkebefektetés nélkül, otthoni munkával, az ország bármely részén lakó, bárminő foglalkozású férfi vagy nő, a „Kereskedelmi Vegyészeti” című mű utmutatásai nyomán. A könyvet 1 forint 70 krajczárnak postautalványon beküldése ellenében ajánlva küldi meg a „Kereskedelmi Vegyészeti” könyvkiadóvállalata Újpest, István-utca 2. sz. 2083—4

Nagy confection-üzlet keres ügyes segédet, ki az eladásban és kirakatrendezésben jártas. Ajánlatokat a kiadóhivatalba kér „Szorgalmas” jelszó alatt. 6472—4

Ügyes ügynökök állást nyernek. Ajánlatok a kiadóhivatalba kéretnek „Kitűnő keresett” jelige alatt. 6314—4

Előkelő fővárosi szabó-műhelyben tisztességes házból való tanulóleány azonnal felvételt. Cím a kiadóhivatal. 6455—4

Jspán ki már nagyobb gazdaságban működött, keresetlik. Ajánlatokat a kiadóhivatal közvetít „Gazdaság” jelige alatt. 6450—4

Okleveles bonne, izralita, ki az elemi osztályokat tanítani képes, németül és kézi munkát tud, a házvezetéshez ért, egy hét éves fiúcska mellé 12 frt havi fizetéssel keresetlik. Arczképpel ellátott bizonyítványok küldendők Stern József Pta Ujfal u. p. K-Félegyháza. 2125—4

OKTATÁS.

Egy VI. osztályú középiskolai tanuló ajánkozik, alsóbb osztályú tanulókat tanítására, szerény feltételek mellett. Cím a kiadóhivatalban. 6500—5

Correpetitornak ajánkozik gimnásiumi vagy kereskedelmi iskolai tanulóhoz egy kereskedelmi is végzett joghallgató. Cím a kiadóhivatalban. 6416—5

Correpetitornak, vagy házitánitónak ajánkozik, vagy gimnásiumot végzett joghallgató. Cím a kiadóhivatalban megtudható. 6476—5

Francia órákat ad tanárjelölt, ki több évet Párisban töltött. Levelek „Francia” címen a kiadóhivatalba kéretnek. 6328—5

Zongora-órákat szerény díjazás mellett ad házban, vagy házon kívül gyakorlott zongora tanítónő. Cím a kiadóhivatalban. 6074—5

HÁZ- ÉS TELEK-ELADÁS.

Ujpesten egy adómentes ház, mely 17 lakásból és 2 üzleti helyiségből áll, elutazás miatt sűrűn eladó. Értekezni d. u. 3—6 óra közt. Cím a kiadóhivatalban. 6454—7

A Ságymányoson, valamint Agyalföldön Szent László-úton és Petneházy-utczában, néhány telek jutányos áron eladó. Cím a kiadóhivatalban. 5402—7

ELADÁS.

Egy téli gallér és egy elegáns fekete plüss-lüsz-selyem-ruha, alig használt, olcsón eladó. Cím a kiadóhivatalban. 6418—8

Gyümölcsöt, Mohács-Margitta, Szigeti-termést, mely mellett szállítok, utánvétellel: 100 drb. szerocsika-alma 2 frt, 100 drb. joges-alma 2 frt, 100 drb. bór-alma 3 frt, 100 drb. esaszár-körte 2 frt ab Mohács. Rendelményénél kérem az utolsó vasuti, vagy hajó-állomást megnevezni. **Perlesz Pölöp Mohácson.** 6927—8

Elegáns menyasszonyi ruha olcsó áron eladó Cím a kiadóhivatalban. 2088—8

Régiségek! Antik bútorok, bronzok-ok, meissenai és Alt-Wien porcellán, antik ékszerek, nippel, képek és bronzok-osillárok most olcsón eladotnak: Réthi Zsigmond IV., Granátos-utca 8. Hagyatékok megbecsültenek, esetleg megvásároltatnak. 6895—8

VÉTEL.

Magyar Compass 1873—1883-iki évfolyamai megvételre kerestetnek. Ajánlatok az év megjelölésével a kiadóhivatalba. 6048—9

Egyenruha, gyalogsági, megvételre kerestetik. Cím a kiadóhivatalban. 6288—9

KIADÓ SZOBÁK.

Zeljes ellátást kaphat két fiatal ember ez idei tanévre egy tisztességes izr. családnál, közel az Erzsébet-körút és a Barcsay-utczához. Cím a kiadóhivatalban. 5914—10

LAKÁS KERESTETIK.

Üzlethelyiség kerestetik, nem nagy. Lehetőleg a belvárosban, november 1-ére. Arral ellátott ajánlatok kéretnek „Elegáns” címen a kiadóhivatalba. 6466—11

KIADÓ LAKÁSOK.

Két külön bejáratu szobából és konyha stb. álló lakás az V. kerületben Vadász-utczában azonnal kiadó Ugyanott egy műhelynek, vagy raktárnak alkalmas. az utcára nyíló nagy pince is kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 6164—13

KIADÓ BOLTHELYISÉGEK.

Jrodának, műhelynek, divatszalonnak, egyeleti helyiségnek, vivóteremnek, magániskolának vagy nagy lakásnak alkalmas nagy helyiség 1-ső emeleten azonnal kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 3662—17

Nagy bolthelyiség a József-körút legnagyobb forgalmu helyén kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 4706—17

KÜLÖNFÉLE.

Köhögésnél, rekedtségnél vegyen 30 krért Réthy-féle Pemete-fü-cukorkát. 1537—18

Foxterrier kutya, fehér, barna folttal hozzám átvett Tulajdonost kérem azt tölem átvenni. Cím a kiadóhivatalban. 6508—18

Blaha Lujza pipere-crème.

Ezen Blaha Lujza pipere-crème egy únnepelt nagy művésznőnek, valamint a fűszeres legelő-hölgyeknek is kedvenc piperezere, mert szeretőlti finomságáért, maglappó és fölűnést kelte hatást, mely már az első kísérlet után is észlelhető, minden hölgy, aki csak egyszer is használtta ezen pipere-crème-t, annak többé más nem kell. Mert mint a vegyészgálat igazolja, **teljesen ártalmatlan és csímentes,** egészen új borápoló és bőrtisztító piperezere, mely a bőre keuve azonban becsírvődik és a bőr gyengén kife-nál, miáltal az arcmárvány-szín simaságot, felegtelén **halványrosás fehérséget és üdőséget nyer.** És ezen üde zománcz feint Parisian alatt az arcbőr összes tisztátalanosságát u. m. szappó, pórszerek (wimerlik), bőrgyógyászati, zsíros, nyers, darva vörös arcczín, az orr, nyak, kar és kéz vörössége,

a redők és bőrfoltok mind eltűnnek, s mert csímentes és azonnal felszívódik, nemcsak estől használatra, hanem igen nap-pali használatra kiválóan alkalmas, miért is estélyre, színházba vagy sétára menés előtt nélkülözhetetlen kötelesség részévé képezi a legelőganságból tudlette-nék is. Számos köszönő és elismerő levél igazolja ezen crème jószágát. 1 legelő ára használati utasítással 1 ftt 20 kr., Blaha Lujza crème-pouder fehér, crème-esszenciájában 1 doboz 50 kr és szappan 1 darab 50 kr. Kapható közvetlen a készítőnél: **Décs Széllőgy István** gyógyszerésznél, Budapest, I. ker. Karácsony-utca 1. sz. Raktár Budapest: **Török József** gyógyszerésztárában, **Opera** gyógyszerész, **Nádor** gyógyszerész és Debreczenben dr. **Rötschnek** és Tóth Béla gyógyszerésztárában.

Óvakodjunk a rossz utáztatóktól.

MINDENÜTT KAPHATÓ

RÉTHY BÉLA Gyógyszerészek Békés-Csabán.

3 tuczat 5 forintért valódi francia **Gummi** vagy **Halhólyagot** nagy **bolt-helyiség** a József-körút leg-élénkebb helyén f. é. november hó 1-ére kiadó. Cím a kiadóhivatalban

a legismertebb minőségben szállit a „Nagybani gummiáru raktár” IX. ker. Ujút 21. szám. Szétküldés útoltatás mellett utánvétellel, nem tetszőárúkat a pénz visszautadják.

KALMÁN MIKSZÁTH Naptár-a

1899-re, melyet az ORSZÁGOS HIRLAP előfizetői ingyen fognak megkapni hirdetések közlésére a legalkalmasabb.

Hirdetéseket elfogad: az Országos Hirlap kiadóhivatala VIII. ker., József-körút 65. szám.

Hirdetések felvételnek lapunk kiadóhivatalában VIII., József-körút 56.